

ORIGINEA UNOR POVESTI SI LEGENDE ALE ROMÂNILOR

Note istorice si analize pe texte antice

Paul M Cristea, Dec. 1, 2023. Revizuit Dec. 16, 2023/ Oct. 2024/ Mai 2025/ Oct. 2025

CUPRINS

1. Abstract -----	Pag. 2
2. General -----	Pag. 3
3. Cântece si colinde românești aparent cu rădăcini în preistorie-----	Pag. 4
4. Colinde cu flăcăul călărind un armăsar alb, legatură cu cavalerul Tracic-----	Pag. 5
5. Colinde populare românești cu motive ‘revărsarea mării’, fecioara (fetutza) si bourul. Posibil legătură cu evenimentele geo - climatice si inundarea Pontului Euxin din era neoliticului timpuriu-----	Pag. 6
6. Urme ale pădurii îngropate de la Mihailești provocate de inundatii tip deluvial -----	Pag. 9
7. Povesti cu Pacală si Tândală, tăntălău -----	Pag. 12
8. Despre Balada Ciobănească Miorița -----	Pag. 15
9. Povestile cu Făt Frumos si mitul lui Phaeton “La soare te puteai uita, dar la el, ba” ---	Pag. 17
10. Philostratus cel Batrân despre mitul lui Phaeton -----	Pag. 20
11. Originea arhaică a cultului mărtisorului, existent astăzi numai la Români -----	Pag. 23
12. In Tracia, Dacia si la festivalurile antice din Samothrace se practica sacrificarea animaleor folosind ghirlande infula -----	Pag. 25
13. Urmărind locurile de răspândire a cultului mărtisorului se pot vedea zonele în care există si astăzi descendenți ai acestei populații antice Daco / Thrace -----	Pag. 28
14. Originea posibilă tracică a cvântului sat, sate/ satala, satre -----	Pag. 29
15. Monede din localități tracice cu zeitati Bacus (Bassara), Apollo, Hermes, si simboluri sacre dionisiene/ bacice (bassara): cupe, satiri, capre, berbeci, zimbri (bouri). -----	Pag. 31
16. Numele Basarabiei, astăzi Republica Moldova, posibil legatură cu Bassareus/Bassara, numele Lidian a lui Dionisus. -----	Pag. 32
17. Despre numele satului de ciobani (A)Polovragi -----	Pag. 33
18. Despre numele țării Lovistei -----	Pag. 35
19. Mitul Dochiei al țăranilor români si numele de Cappadocia, Anatolia, o legatură posibil cu origini preistorice -----	Pag. 37

Motto: "Dacia nu prezintă întru totul o extremă antichitate. Dar studiind timpurile preistorice ale țărilor de la Carpați și Dunărea de Jos, o lume veche dispărută, leagănul civilizațiilor ante-elene, se înfățișează înaintea ochilor noștri." - Nicolae Densușianu

"Nu vei putea face nimic pe această lume fără curaj: este cea mai mare calitate a minții, după onoare" - Aristotel

Abstract

Unele din cântecele rituale și colinde vechi din folclorul românesc, colectate de intelectuali în secolul trecut, aparent, au rădăcini în preistorie. Acest lucru devine evident când uneori urările și ceremoniile asociate cu Crăciunul și Anul Nou contin elemente greu de explicat, care nu au nici-o legătură cu prezentul: 'delfinul care mănâncă mere', 'leul care vorbește și dansează', 'revărsarea Mării', 'fătutza călărind bourul', 'flăcăul călărind un armăsar alb'. Aceste elemente par a fi ecouri venite din timpuri mult mai îndepărtate, din preistorie, și uneori apar ca reflexe din mituri de tip Homeric, situație ce ar presupune o continuitate a Românilor pe aceste pământuri. Asemenea referiri, spun specialistii, par a veni din era pre-creștină, indicând o legătură, prin topicul și simbolismul lor, cu cultura tracică.

În timpul săpăturilor efectuate pentru canalul București -Dunăre au fost găsite urme ale unei păduri îngropate, la Mihăilești, în bazinul râului Argeș, aparent ca urmare a unor episoade climatice de tip diluvial, care au inundat câmpia Getică. Datările cu carbon radioactiv au indicat aproximativ vechimea acestor episoade care pot fi legate, cu anumite erori, de fenomenul inundării zonei Marii Negre în neoliticul timpuriu, prin ruperea podului natural și deschiderea canalului Helespont și mai târziu, cu explozia vulcanului Tera din Santorini. Aceste episoade naturale, ar putea explica prezervarea unui motiv de 'inundare a mării' în folclorul românesc, transmisă oral prin cântece rituale, lucru ce nu ar fi fost posibil fără o continuitate a populației în bazinul Dunării de Jos.

Se poate vedea o legătură a unor legende și povești românești cu miturile helenice. Astfel numele de **Tândală**, **tântălau** din povestile cu oameni stupizi se aseamănă cu numele lui **Tantalus** 'barbarul', cunoscut și ca **Atys Pelasgul**, care fiind atât de stupid, a vrut să păcălească zeii; Numele de **Mioara**, personificare a sortii din balada **Miorita**, se poate obține prin anagramarea cuvântului **Moira**, **Moire**, surori care determinau soarta oamenilor, din miturile Helene. Mitul "Pheton cu surorile lui **Phetutza** și **Lampetia**" a lui Hesiod poate să fi fost la origine o simplă poveste ciobănească, preistorică originară din Dacia ajunsă din vorbă în vorbă în Helada, aceasta judecând după faptul că și astăzi Românii de la sate își cheamă copiii, din timpuri imemoriabile - **Făt** și **Fetutza**, iar **Lampa** a făcut parte din viața lor până la inventia electricității. Mitul Dochiei cu cojoacele ei pare a avea origine preistorică și este posibil să existe și o legătură cu numele Cappadociei.

Celebrarea Mărtisorului la Români, aparent, își are originea în ghirlandele de sacrificiu din lână albă și roșie împletite, numite - 'Infula'- folosite în Thracia în cultul lui Apollo și erau purtate în Roma de Vestalele Virgine.

Un studiu al Societății Regale de Literatură din Cambridge, Regatul Unit din 1896 identifică triburi Bessi pe un traseu din India până în Bretania, la mijlocul traseului fiind Tracia. Studiul ajunge la concluzia că Satrae nu erau numele oamenilor, ci locurile asociate cu triburile Bessi. Se poate ajunge la concluzia că Satrae, Satala ar fi la originea cuvântului românesc, Sat/ Sate.

General

"Va veni o vreme când se va acorda atenție acestui popor, prea puțin luat în seamă. Cântece și armonii se vor auzi venind de la această țară despre care nu se prea vorbește. După mii de ani de viață, acest neam se va ridica și lumea se va uimi ca de o minune, aflând în sfârșit, câte lucruri a știut neamul acesta despre conștiința universală. Bucuriile acestui popor au rămas ascunse; nefericirile lui n-au fost cunoscute. Nimeni nu i-a scris

mitologia. Putini i-au cunoscut istoria. Și totuși, oamenii aceștia au avut, mai mult decât oricare altii, geniul mitului...” [Printesa Martha Bibescu]

În cercetările sale arheologice Maria Gimbutas a observat o relație între unele descoperiri arheologice, mitologie și producții folclorice conținând elemente greu de explicat, și care nu au legătură cu prezentul. Aceste elemente apar a fi ecouri venite din timpuri mult mai îndepărtate, din preistorie, situație ce ar presupune o continuitate a populației în aceste zone. În introducerea cărții sale din 1989, Gimbutas menționează: “Acest volum este un **studiu în arheomitologie**, un domeniu care include arheologia, mitologia comparată și folclorul, unul pe care arheologii încă va trebui să-l exploreze” [Gimbutas 1989: xviii]. Cu o această abordare propunând un câmp nou de cercetare, ea a riscat să devină “oaia neagră” printre arheologii tradiționali. [Adrian Poruciuc, 2010 *Prehistoric roots of Romanian and Southeast European Traditions*]. Această idee a Mariei Gimbutas apare a fi revoluționară și nu poate fi considerată decât în anumite locuri, cu o istorie milenară, cu rădăcini în preistorie, așa cum este, de exemplu, Peninsula Balcanică.

Astăzi românii au un bogat folclor și chiar dacă există câteva elemente comune cu vecinii lor istorici-Greci, Albanezi, Sârbi, Bulgari, au în special unele tradiții în record din antichitate și pentru care arheologii au făcut descoperiri în tot Sud-Estul Europei. Folclorul românesc are mai mult un caracter cultural decât mitic dar, după cum vom vedea mai jos, are unele elemente cu rădăcini adânci în preistorie. Unele elemente culturale cum sunt povești, sau cuvinte din limbajul satelor țăranilor români par avea reflecție în mituri de tip Homeric, sugerând o origine, posibil, mult mai veche. In aceste circumstanțe, se presupune că perpetuarea elementelor mitice nu ar fi fost posibilă decât cu o continuitate a populației autohtone în Sud-Estul Europei din timpuri preistorice.

Cântece și colinde românești aparent cu rădăcini în preistorie

În cartea¹ sa, despre rădăcinile preistorice ale folclorului românesc, autorul Adrian Poruciuc a observat că ceea ce a definit ‘mitologia clasică,’ poate fi perceput în unele artefacte preistorice dezgropate de arheologi dar, paradoxal, din punct de vedere cronologic asemenea elemente pot fi regăsite în producțiile folclorice din timpurile moderne. In aceste circumstanțe, spune el, se poate asuma, că tot ce stim noi astăzi ca mitologie derivă, mai mult sau mai puțin, din viața ritual culturală a țăranilor preistorici și se presupune că perpetuarea acestor ritualuri mitice nu ar fi fost posibilă decât cu o continuitate a populației autohtone în Sud- Estul Europei.

Multe din cântecele rituale populare și colindele din folclorul românesc prezintă caracteristici culturale, și nu mitice. Unele din ele reflectă o **gândire religioasă mai veche, și precedă mitologia de tip Homeric, care** este populată cu ființe divine seamănând cu oamenii, cu legături genealogice divine ca nume și acțiune și unde, suprema autoritate este Zeus, o **manifestare tipică a tradițiilor patriarhale Indo-Europene** (IE).

Cele mei vechi cântece și colinde românești prezintă motive despre ‘*delfin care mănâncă mere*’, ‘*leul care vorbește și dansează*’, ‘*flăcăul călărind un armăsar alb*,’ sau despre ‘*revărsarea Mării*’, ‘*fătutza² călărind bourul*’, unele din ele fiind asociate astăzi cu ceremonii și urări de

Crăciun si Anul Nou. Este evident că au o legătură cu o lume diferită si este de notat faptul că motive cu 'dolf' (delfin) sau cu 'Marea Neagră' apar în regiuni ale României ale căror locuitori nu au văzut niciodată un delfin sau marea.

Mai jos este un fragment de colind colectat prima dată în sudul Romaniei de istoricul **G. Tocilescu**, si inclus în cartea lui **Ilin Stancu**. [Poezia obiceiurilor de iarnă: 70-71, Ed. 1985, București, Minerva.]:

<p>"Este Gheorghe, flăcău puternic, / Cu ai lui frati / Stând în spatele lui [...] / "Stati fratilor si mâncati, / Mâncati si nu vá mirati / Má duc în livezi: / Dolful a început / Sá ne fure pomii, /</p>	<p>Si sá mánânce merele / Atunci Gheorghe, flăcaul puternic, / Aleargá la casa lui, / Si el ia arcul lui, / Arcul lui si cu sageată / El ochieste dolful, / Si dolful se preda".</p>
--	--

(1) "Prehistoric roots of Romanian and Southeast European traditions", the author **Adrian Poruciuc**, Edited by **Joan Marler**, with a preface of **Miriam Robbins Dexter**, University of California, Los Angeles, Sebastopol, CA, 2010

(2) Acest cuvânt românesc "Fătutza" este același cuvânt folosit si de **Hesiod** în mitul lui **Faeton**, unde **Fătutza** păstorea cirezile de boi ale **Zeului Soare**, iar sora ei **Lampetia** îi păstorea oile.

Colinde cu flăcăul călărind un armăsar alb, legătură cu Cavalerul Tracic

În sudul Romaniei există '**colindele flăcului**' care apar avea ecou în miticul '**Călărețul Tracic**'. Un luptător tânăr călărind un armasar magic este un caracter în multe colinde, care apar în estul si sudul Romaniei. Este o legătură evidentă între caracterul **Călărețului Tracic** si tradiția **Cavalerilor Danubieni** cu rădăcini din epoca bronzului. Călărețul Tracic apare pe o monedă din **Lycia**, si pe una de la **Istros din Moesia inferior**, care este expusă mai jos.

<p>GORDIAN III and TRANQUILLINA, AD 29 July 238- 25 Feb 244.</p> <p>ISTROS, MOESIA INF (ICTRIHNWN) MITHRA pe cal, pasare in stânga pe coloană. Bronz pentassarion, Varbanov, I 688, AMNG I/I 525, var (obv legend)</p> <p>Metope cu "Mitra pe cal" se găsesc la muzeul Burdu, din Turcia, si din Istria. Împăratul Gordian bate monezi cu acest symbol în LYCIA si ISTRUS, Provincia Moesia Inferior</p>	<p>Notă numismatică</p> <p>Se crede că bunicul tânărului împărat venea dintr-o familie din Anatolia, din cauza cognonumelui, Gordianus. (Sabazios, Bahos) apare pe monede din colectia M. Halkam. Imaginea iconică a divinitatii erou pe cal în luptă cu sarpele chthonic, pe care calul lui îl distruge, apare ca motiv Thracic si Celtic, care cu venirea Cristianitatii a fost transformat în imaginea Sfântului Gheorghe si sarpele (dragonul). Cele mai vechi apariții stiute sunt din secolele 10 - 11 în Capadochia si în icoanele crestine.</p>
---	--

Istria, Metopă -Călăretul Trac, Muzeul National de
istorie a României

De observant divinitatea erou pe cal în luptă cu "sarpele chthonic", motiv asemănător cu moneda lui Gordian iii

Dunărea, Ister în Grecia antică , (Ancient Greek: Ἰστροίη) a fost Zeul trac al râului. **Histria, anticul Istros** a fost o colonie greacă or polis (πόλις, city) așezată în apropierea Deltei Dunării pe coasta de Vest a Marii Negre. A fost înființată de colonisti Milesieni care făceau comerț cu Geții. În jurul anului AD 30 Histria intră sub dominație Romană. În perioada romană între Sec. 1 și 3 AD au fost construite temple, o baie publică, case pentru colonisti facilitând comerțul cu localnicii Geti. În jur de AD 30, Histria intră sub dominație Romană. Mai târziu sub dominație Roman-Bizantină a avut o existență de 14 secole incluzând perioada Greacă. Golful Halmiris a fost închis în timp de depozitele de nisip, blocând astfel accesul la Marea Neagră. Comerțul a continuat până în Sec AD 6

**Colinde populare românești cu motive 'revărsarea mării' și 'fecioara (fetuța) și bourul'.
Posibil legătură cu evenimentele geo - climatice și inundarea Pontului Euxin din
era neoliticului timpuriu**

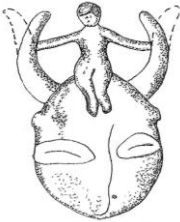
Autorul Adrian Poruciuc menționează cântece populare și colinde cu elemente mitice ca '*revărsarea mării*', '*delfini*' și, deoarece aceste cântece nu conțin material religios - în comparație cu cele din Mesopotamia cu referire la potop - ajunge la concluzia că ele conțin un material mult mai vechi, și sugerează că ar putea avea legătură cu inundarea Marii Negre din timpul neoliticului timpuriu cca. 5300 BC, eveniment care este descris de geologii **William Ryan și Walter Pitman** [*Noah's Flood*, editia 1998]. Autorii cred că locul descris în Vechiul Testament, ca fiind inundat de potop, este cel al **Marii Euxine** (Marea Neagră). De menționat, din punctul de vedere al discuției, niciunul din colindele românești nu se referă la inundații provocate de ploi abundente.

Multe colinde românești cu motivul '*fetuța și bourul*' - au elemente comune ca '*revărsarea mării cea mare*' cu valuri care ajung la munte și care aduc cu ele semne de distrugere a vegetației terestre. Adesea, în '*cântecele mării*' din folclorul românesc apar; *armăsarul, cerbul mitic, bourul care este călărit de o fecioară*, sau *taurul care are între coarnele lui o eroină*, iubita voinicului ('Făt Frumos'). Făcând legătură cu evidențele arheologice din neoliticul târziu (Calcolitic), imaginea - '*fetuța și taurul sălbatic*' - și cu evidența mitului Hellenic - '*Zeus și Europa*' - Poruciuc demonstrează că materialul folcloric românesc ar avea un conținut mult mai vechi - mai puțin patrialhal - decît cel din mitul Hellenic.

O descoperire arheologică cu această tematică este o imagine cu un "**cap de bour avînd între coarne o persoană feminină**", reprezentată mai jos. **Foarte interesant, aceasta a fost descoperită în locul arheologic Neolitic Calcolitic Căscioarele, Ialomița, exact în zona din sudul României unde colindul de mai jos, din dreapta, a fost colectat.** Legătura acestei descoperiri cu mitul classic al Europei nu ar fi

singură, deoarece printre obiectele de artă găsite la **Mycene** au fost câteva plăcute de sticlă albastră care arată "o femeie stând pe spatele unui taur mare."³

Mai jos, Descoperirea arheologică în Căscioarele și cântec colectat în aceeași zonă în Județul Călărași, România:

<p>Fecioara și Taurul găsit în locul arheologic calcolitic Căscioarele mileniul 5 BC</p> <p>Femeie stând între coarnele unui cap de bour. Căscioarele România. (după Monah 1997)</p>	<p>Colind din Jud Călărași, România, [Ilin S, ediție 1985. Poezia obiceiurilor de iarnă. București: Minerva].</p> <p><i>Lin, / și linisor / Marea vine/ Vântul bate în jur/ Ce aduce marea? / Lemn plutind și păsări cântătoare,/ Si brazi/ cu crengi verzi-/ Printre păsări cântătoare/ un buhur (bou) sălbatic, / înoată și înoată, / Si tine coarnele/ Sus deasupra apei/ La vârful/ Coarnelor/ Este o sha/ Cine stă în sha? / Acolo stă Mita/ moartă⁴ / Si ea coase, / Si oftează/ Bousorule· Bousorule</i></p>
---	---

<p>Mitul Zeus (Taurul) și Europa</p> <p>SIDON: 72 B.C.- A.D. 6. AE 21. BMC.145. Obv: bustul lui Zeus / Rev: Europa stând pe taur cu valul fluturând în vânt. 7.97 gm, 23mm. Europa a fost fata regelui Agenor din Tyre, sora lui Cadmus, Trace, Phineas și Thasus.</p>	<p>Mitul Europei</p> <p>Zeus se îndămoarează de Europa o soră a Traciei și se hotărăște să o seducă. Se transformă într-un taur (bour) alb, și în timp ce Europa și prietenele ei culegeau flori, ea vede taurul și eventual se sue pe spatele lui. Zeus vede oportunitatea și fuge spre mare unde înoată cu ea pe spate până în insula Creta, unde ea ajunge prima regină a Cretei. Zeus îi face cadou un colier, făcut de Hephaestos, și alte trei daruri: Talos, un om de bronz, câinele Laelaps, și o sulită care lovește tinta mereu. Zeus mai târziu recrează taurul format cu stele pe cer, care acum este cunoscut cu numele de Constelația Taurus.</p>
--	---

<p>Talos și Laelaps, câinele de vânătoare</p> 	<p>Phaistos, Crete, c. 3rd Century B.C. GB85359. Bronze AE 17, Svoronos Crète 74; SNG Cop 520; BMC Crete p. 64, 27-28, F, 3.702g, 17.1mm, 225o, Phaistos mint, Talos, nude, aruncând pietre la Argonauti; reverse câinele de vânătoare Laelaps, ΦΑΙC/ΤΙΩΝ in două linii, rar</p>	<p>Moneda reprezintă o aluzie la mitul Europei care este dusă de Zeus travestit într-un taur în Creta unde primește în dar, pe lângă un colier, și următoarele trei daruri: Talos, un om din bronz, înaripat care să o păzească de pirați și invadatori/ Un câine de vânătoare numit Laelaps care niciodată nu prinde prada/ O sulită care totdeauna lovește ținta [Diodor din Sicilia, Biblioteca istorică]</p>
--	--	--

(3) Nilsson, M. P. 1972 [1932]. *The Mycenaean Origin of Greek Mythology*. Edited by E. Vermeulen, Berkeley & Los Angeles: University of California Press.

(4) Sunt colinde asemănătoare în care cu vechile tradiții de tipul Dionysiac-Orphic, simbolurile vegetatiei sunt combinate cu aspecte funerale.

În unele colinde românești motivul "fătutza călărind taurul sălbatic" este evident mai vechi decât mitul Europei și deasemeni "leul dansator și vorbitor" este mai vechi decât legendarul "Nemean Lion" cu care s-a luptat Hercule. Aceste motive apar în colindele și cântecelele românești de urări și celebrare a Crăciunului și Anului Nou.

Asemenea referiri, spun specialistii români, par a veni din era pre-creștină, indicând o legătură, prin topicul și simbolismul lor, cu cultura tracică și nu au corespondențe în tradițiile populațiilor vecine.

Mai jos sunt colinde românești cu motivul "fetutza și bourul" - cu elemente comune ca "revărsarea mării cea mare".

<p><u>'Colinde românești', Herța, I. 2000. București: [Muzeul Literaturii române].</u></p> <p><i>"Vine marea cea mare/ De nu are maluri; / Malurile ei lovesc muntii/ Picăturile stropesc norii/ Ce cară valurile?/Toti brazii înalți și verzi, / împreună cu cucută./ Un bou alb sălbatic înotă./Cu ceva între coarne./ Ce cară între coarne? / El cară o sha de mătase./ Cine stă în sha? / O, este (Ana) Mândra fecioară."</i></p>	<p><u>Fragment dintr-un colind a unei fete, din Transilvania [Ilin, S., editie 1985. 'Poezia obiceiurilor de iarna'. București: Minerva].</u></p> <p><i>-Liliac, verde liliac-/ Vine Marea cea mare, / Asa de sus ca n-are maluri;/ Dar ce cară ea? / Cară brazi și liliac./ Printe ele un bou înotă./ Un bou alb cu coarne albe/ Ce cară între coarne?/ El cară o mică sha/ Făcută din lemn de brad/ Ce este întins pe sha? / Iarba verde din poiană/ Cine stă în sha? Oh, este o tânără văduvă, / Care tot coase voaluri.</i></p>
---	---

<p><u>Bocet colectat cca. 1880 în Banat, sud-estul României [Marian 2000: 1892. 'Înmormântarea la români'. Edited by I. Datcu. București: Saeculum].</u></p> <p><i>Marea cea mare vine;/ Ce aduce ea? / Noroi, și ape tulburi,/ Și brazi dezrădăcinați / Juna Măriuta/ Se tot roagă și se roagă: /Bradule fii fratele meu!/ Intinde,/ Oh, întinde trunchiul tău, / Ca să pot pași pe el"</i></p>	<p>În secolul XIX-XX intelectuali pasionați care au colectat folclorul românesc aveau tendința să-l interpreteze în lumina antichității clasice. În această linie etnologii români au făcut legătura mării furioase, în cântecele funerale ca acesta, cu Oceanul din mitologia grecilor care înconjura pământul.</p>
--	--

Reprezentarea *'revărsării mării,'* scrie în concluzie autorul **Poruciuc**, perpetuată prin transmisie orală în texte care si-au reținut funcțiile rituale si astăzi, nu pot fi concepute numai ca o *'reflecție mitică'*. Ar trebui să vedem această reprezentare **cauzată de o experiență traumatică a unor strămosi ai românilor de astăzi.** Este greu să se decidă, dacă acești strămosi au fost refugiați din regiuni **Egeane** devastate de valuri tsunami, ca cele produse în mileniul al 2^{-lea} BC de dezastrele vulcanice din **Tera** (Santorini), or de cele de mai devreme din mileniul al 6^{-lea} BC, când locuitorii din circumferința zonelor **Mării Euxine** au trebuit să se refugieze spre zone mai înalte, **în urma ruperii podului natural dintre Balcani si Anatolia, creindu-se astfel Strâmtoarea Bosfor.** Acest accident poate să fi fost provocat de creșterea nivelului mării din cauza topirii ghețarilor si de un mare cutremur, când apele înalte ale Mediteranei au năvălit în ce a fost mai jos un mare lac de apă dulce.

În zilele noastre se știe că explozia vulcanului din Santorini, care a aruncat în aer insula **Tera** în cca 1500 BC si revizuit la cca. 1650 BC după analiza straturilor de gheață din Antartica, a provocat cutremure si valuri tsunami în Mediterana care au distrus **Cnososul** si înfloritoarea **civilizație Cretană.**

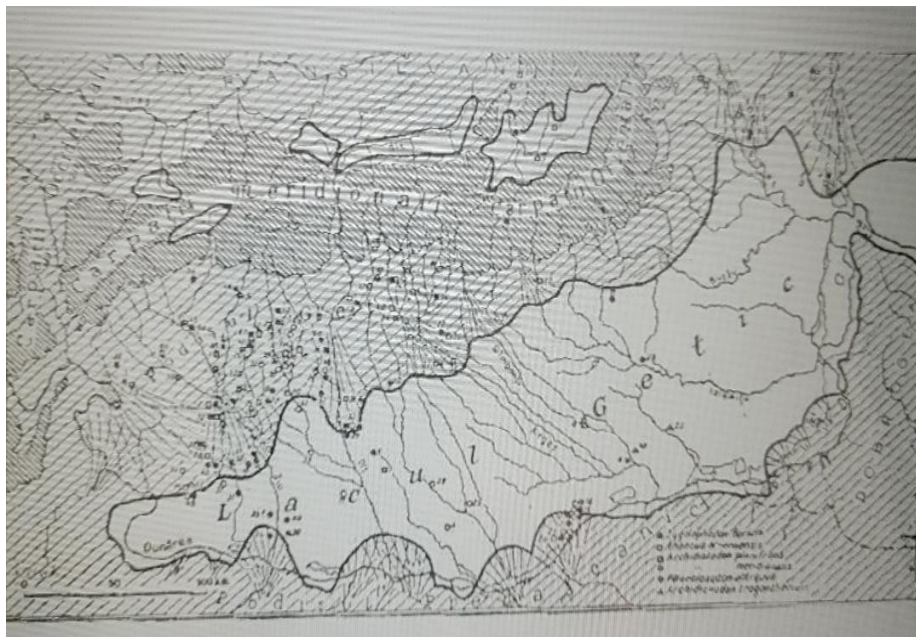
Ezitarea lui **Poruciuc** de a identifica cauza, si timpul când au avut loc aceste inundatii are un motiv: în afară de legatura potopul Mesopotamian-Biblic-Grec – relatat în biblie - nici Neoliticul Aegean Balcanic, si nici mai târziu Bronzul Minonian nu au lăsat un text sau mituri care să ateste o *'mare inundatie'*, si autorul scrie: ***"In aceste circumstante, prezervarea unui motiv de 'inundare a mării' în folclorul românesc, transmisă oral prin cântece rituale, este aproape o magie: As fi fericit să găsesc informatii despre existenta unui motiv cu 'revărsarea mării' în tradițiile orale folclorice ale altor popoare din Sud-Estul Europei."***

Urme ale pădurii îngropate de la Mihăilești provocate de episoade climatice de tip diluvial

În urmă cu patru decenii, excavatiile făcute pe traseul ce ar fi trebuit să devină Canalul București-Dunăre au scos la iveală urmele unei păduri preistorice în vechime de cca. 6300 de ani. Acești copaci fosilizați au atras atenția oamenilor de știință, care au început să studieze trunchiurile copacilor cu o lungime de 12-14 metri lungime si diametru de 1,5 m. Între 1985-1989, cercetările au fost făcute sub egida Muzeului Municipiului București si cu studenți de la facultățile Universității București.

Un raport privind acest studiu, intitulat *"Consideratii privind pădurea îngropată din bazinul Argesului inferior"*, 2005, a fost publicat de prof. Vasile Boroneant care a coordonat aceste studii. Săpăturile au fost făcute în multe localități din bazinul Argesului si afluenților Dâmbovită, Colentina si Sabar. De la adâncimea de 3-16 metri s-au scos la lumină de sub aluviuni, nisip si pietris, sute de copaci imensi, aproape intacti, aparent antrenați de episoade climatice de tip diluvial. **Episodul diluvial cel mai puternic era la bază, unde copacii au fost prinși în poziția normală, așa cum stăteau în pădure, cu ramuri si vegetație. Erau bine conservate, încât scoarța si chiar frunzele puteau fi recunoscute, indicând o istorie relativ recentă.**

După stoparea lucrărilor canalului, la căderea regimului comunist din 1989, pădurea îngropată a intrat în uitare. Mai târziu, prin 1998 a revenit în atenția specialiștilor și pentru valorificarea științifică, muzeistică și de păstrare a patrimoniului din situl **Cornetu** s-a alcătuit o echipă de cercetare, cu specialiști din centrele Universitare București, Cluj, Constanța, de la Institutul de Metrologie / Hidrologie București, și de la Muzeul de Istorie București. **Din capul locului, specialiștii menționează că, în zona cercetată de pe traseul canalului, lipsesc dovezile de locuire din paleolitic, mezolitic și neoliticul vechi.**

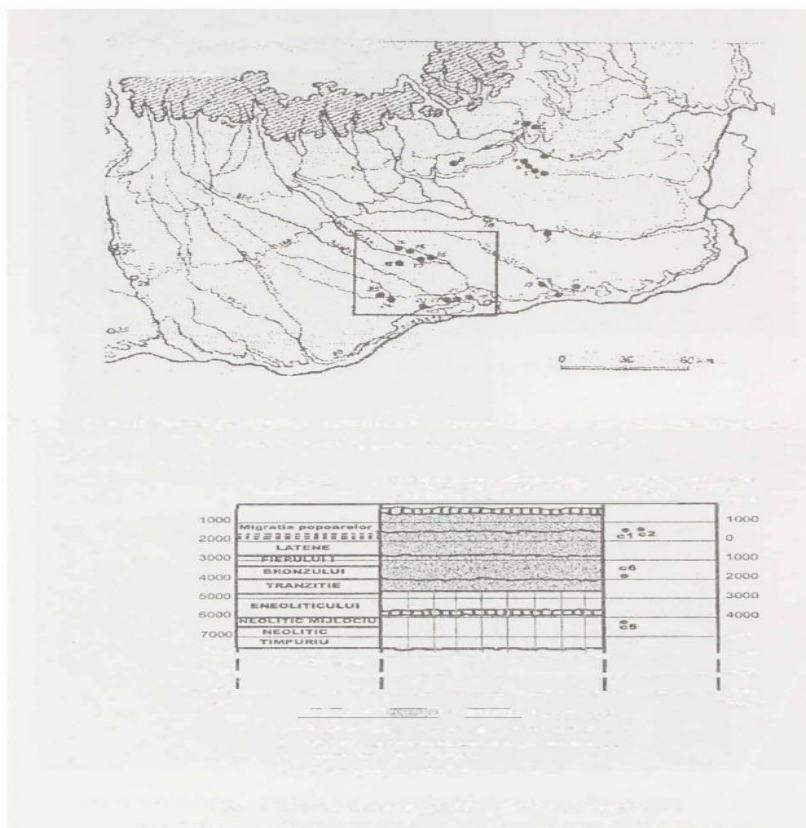

Harta Sudului României arătînd Lacul Getic, zona inundată din Câmpia Română

https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Cercetari-arheologice-in-Bucuresti/06-Cercetari-Arheologice-in-Bucuresti-VI-2005_013.pdf

Pentru lămurirea acestei probleme s-au folosit cercetările din situl **Cornetu**. Relieful din acest areal geografic s-a definitivat mai târziu, după retragerea apelor din partea sudică și estică a fostului **Lac Getic**. **Din acest spațiu s-a constatat că lipsesc descoperirile din neoliticul vechi, care în partea centrală și vestică a Câmpiei Române sunt ocupate de cultura Cris-Starcevo. Arheologii au ajuns la concluzia că răspândirea acestor perioade și culturi nu au depins de cauze culturale și umane, ci de cauze climatice care au legătură cu inundarea și retragerea apelor Lacului Getic spre Marea Neagră.**

Esantioanele de lemn luate din pădurile îngropate au fost studiate de specialiști ai Universităților din **Bremen și Kiel** și datate cu Carbon radioactiv (C14). Rezultatele se pot vedea mai jos pe diagrama timpului pentru probele de lemn îngropat luate în locurile indicate pe harta **Lacului Getic**. Pentru probele de la baza profilului 7.1 m, rezultatele au furnizat vârsta de **4344 BC**, pentru proba de la 5,5 m vârsta de **1880 BC** și pentru stratul superior, vârsta **686 BC**.

Specialistii americani în arheologie submarină au studiat urmele unei așezări de la începutul neoliticului, descoperite sub apele **Mării Negre**, în dreptul coastelor bulgărești. Rezultatele studiului cu carbon radioactiv, făcut pe esantioane din pădurile îngropate din Câmpia Română (Getică) descrise mai sus, pot fi puse în relație cu episoadele geo-climatice care au avut loc la sfârșitul epocii glaciare, dacă admitem erori mari în datare. Astfel, concluziile cercetărilor geologilor **William Ryan și Walter Pitman**, în legătură cu arheologia Mării Negre, confirmate de explorările subacvatice ale **Doctorului Robert Ballard**, dau o dată de inundare a Mării Negre cca. **5300 BC**, care cu mari erori poate fi comparată cu data de **4344 BC** a copacilor îngropați la cota 7.1 m în câmpia Română. Este știut de către specialistii în domeniu că datarea cu carbon radioactiv a obiectelor aflate în apa de mare dă erori mari.

Explozia vulcanului din insula Thera, Mediterana, astăzi Santorini, datată la cca. **1500 BC**- și corectată mai târziu la **1650 BC**- a aruncat în aer insula Thera și desigur a produs valuri tsunami și creșterea nivelului mării în Mediterana. Este posibil să fi produs și creșterea nivelului apei în Marea Neagră, sau perturbatii meteorologice extreme diluviene în anii ce au urmat și în consecință revărsarea apei mării în Câmpia Getică. Interesant, aproximativ aceiași dată este indicată și de studiile cu carbon radioactiv pentru probele de lemn luate la nivelul intermediar 5.5 m din bazinul de jos a râului Argeș, România, și anume cca. **1500-1880 BC**.

Caldera vulcanului si ce a mai rămas din insula Tera, Santorini

Sectiunea centrală de 13ft din "Ship Procession Fresco" din Akrotiri, Thera antică, cca. 1600 BC. Lungă de aproximativ 39 Ft si lată de 13 Ft. Aceasta este una din cele mai spectaculoase fresce recuperate din orasul mionian care a fost acoperit si astfel prezervat sub cca. 100 Ft de cenuse vulcanică. [Wikipedia]

In ceea ce priveste vârsta de 686 BC a nivelului superior, indicat de studiile cu carbon radioactiv pe esantioanele de lemn luate din râul Arges, nu se cunoaste nici-un eveniment geo-climatic care să fi produs inundarea Câmpiei Române.

Un mare cataclism a fost identificat la nivelul anului **AD 530** de experti prin studiile făcute pe secțiunile trunchiurilor arborilor secolari din diferite zone ale terei. Cataclismul care ar fi avut loc la nivel global, a fost urmat de o mare perioadă de secetă si depunere de cenusă vulcanică, ca a influențat clima pământului pe o lungă perioadă. Acest episod a avut mari implicații demografie si din relatările cronicilor vremii din diferite părți ale lumii, expertii au identificat cauza episodului ca fiind explozia vulcanului **Krakatoa** din Indonezia.

https://youtu.be/mZokOclj-Dc?si=-EYJruMwD_c5LpN0

Povesti cu Păcală si Tândală, tăntălău

Cuvântul '**tăntălău**' nu există în dicționarul limbii Române, dar este foarte des folosit în limbajul popular. Se spune că este gresită folosirea lui, si corect ar fi – **tonălău**, care ar avea originea de la

latinescul- **tont**, cu același înțeles de om stupid. Dar este posibil ca și originea acestui cuvânt latin să fie aceeași, așa cum putem vedea mai jos.

Cunoscute legende din mitologia greacă spun că '**barbarul**' **Tantalus**, cunoscut și ca **Atys Pelasgul**, rege în **Sipylus, Lidia** și fiul lui **Zeus**, a abuzat favoarea divină dezvăluind oamenilor secretele zeilor și că el ar fi furat nectarul și ambrosia, mâncarea zeilor, și le-a oferit-o muritorilor. [Aeschylus, *Orestia*, 480 BC], [Pindar, *prima Oda Olimpiană*]. **Tantalus, auzind că Zeii știu orice, a fost așa de 'tántááu' încât a vrut să-i 'pácálească'.**

El și-a sacrificat fiul, pe **Pelops, fratele lui Tirrhenus**, servindu-l zeilor la masă. Zeus a observat imediat sacrilegul și l-a pedepsit pentru eternitate pe el și pe urmașii lui, trimițându-l în **Tartarus**, unde nu putea să bea apă și să se hrănească [Homer, *Odiseea*, Sec 8 BC]. Pelops a fost adus înapoi la viață de zeii olimpici și astfel ajunge rege în Peloponez. [Pindar, *Olympian Ode*]/ [Strabo]/ [Pausanias].

(1) Strabon, citindu-l pe Anticlides din Atena, spune că - "Pelasgii prima dată au colonizat insulele Lemnos și Imbros, și unii dintre ei au trecut în Italia cu **Tirrhenus, fiul lui Atys**, iar unii scriitori ai Antichității Atheniene relatează că o parte dintre Pelasgi au venit la Athena. În pelegrinările lor, ei se azeau unde aveau sansa, ca niște păsări, și de aceea athenienii îi numeau Pelasgi, sau Berze (Storci)". [Strabon, *Geographia* Book 5.2.5].

 <p>Mysia, Kyzikos, c. 450-400 BC. AR Hemiobol (8mm, 0.33g, 9h). Capul lui Atys purtând o căciulă frigiană / dacică. Rev. cap de bou, legenda KYHI. Von Fritze II 23; SNG BnF -; SNG von Aulock 7336. VF - Good VF De remarcat pilleus Frigian/ Dacic</p>	 <p>Atys, cu căciulă frigiană/ dacică, vila împăratului Adrian</p>	 <p>Cap de ciobănas, Nicolae Grigorescu</p>
--	---	--

Alte surse [Strabon, X. p 471], [Apollonius Rodius iii. 5.1] și alții spun că **Atys** era fiul **Cybelei**, Mama munților și a Zeilor, Zeita Pământului, **Gea, Gaia², Grand Ma, Gherghita**, născută la **Gherghis, Muntele sfânt IDA** [Xenophon]. Ea poate fi identificată alături de fiii ei în statueta din epoca bronzului târziu găsită în **Tara Buzăului, la marginea zonei civilizației Cucuteni**.

Și dacă tot am ajuns acolo - 'vedem cum se leagă lucrurile' - **civilizația Cucuteni** a fost matriarhală, deci găsirea statuetei **Cybelei (Grand Ma)** în **Năieni** nu ar fi ieșită din context și atunci vechimea Cybelei de la 1500 BC sugerată de **Heraclitus** ar fi un pod înapoi posibil spre cca. 3500 BC, dată când dispar ultimele urme ale **Civilizației Matriarhale Cucuteniene**³. Desigur, trecerea de la divinitatea neolitică '**Mama Pământului**' la '**Cybile și Demeter**' a durat câteva milenii și s-a păstrat ca funcție și nume. [Mircea Eliade]

(2) Gaia, Grand MA a rămas în memoria românilor în spiritul descris de Heraclitus, sfătuitoare, dojenitoare!

(3) Aproximativ această dată 4000 BC- 3500 BC, este indicată de specialiști ca începutul dispersiei populației vorbitoare de limbă proto-IE din Nord-Vestul Mării Negre și Caucaz către alte zone din Europa de Vest, Peninsula Balcanică, Italică și Anatolia. [Article "Yamnaya - Corded Wares – Bell Beakers, or How to Conceptualize Events of 5000 years ago that shaped Modern Europe" 2019, Professor Volker Heyd].

PLOTINA / PELOPS, fiul lui ATYS (TANTALUS)	
<p><u>Plotina</u>, Soția împăratului <u>Traian</u>, era cunoscută pentru interesul în filozofie și pentru virtuțile și simplitatea ei. Era în particular devotată curentului filozofic Epicurean al școlii din Athena, Grecia.</p> 	<p>Pelops ajunge rege în Peloponez și organizează începuturile Jocurilor Olimpice:</p> <p>Legenda spune că Myrtilus era fiul și mesagerul lui Hermes și al Phaethusei, o Amazoancă, sau în altă variantă, mama era Clymene, fiica lui Danaus (Ahean) (De observant dualismul!). El era birjarul regelui Oenomaus din Pisa, Peloponez.</p> <p>În timpul cursei, carul lui Oenomaus a fost distrus, prin sabotajul lui Myrtilus și regele a murit târât de cai. Atunci, Pelops a fost declarat câștigător și a primit tronul orașului și fiica regelui ca mireasă ajungând rege în Peloponez.</p> <p>De atunci, legenda spune că Pelops a organizat anual jocurile Olimpice în memoria regelui Oenomaus și a Zeilor; și așa a fost începutul Jocurilor Olimpice!</p>
<p>LYDIA, SARDIS. Pompeia Plotina Claudia (Augustă între 105-123). Bronz. Obv: ΠΛΩΤΕΙΝΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Bust spre dreapta. Rev: ΠΕΛΩΠΙΩΝ. PELOPS, fiul lui ATYS (Tantalus) pe cal, ridicând mâna. RPC III 2397; SNG München 518. Condition: Fine. Weight: 3.16 g. Se vede interesul și aprecierea legendelor în entourage-ul imperial!</p>	

Prostia lui Tantalus, crezând că este mai isteț decât Zeii, l-a costat scump, și a fost începutul cursului tragediilor urmașilor lui; copiii lui Pelops, Niobe, nepotii Atreus, Chrisippus și strănepoții Agamemnon, Menelaus, și copiii acestora Oreste, Electra și Iphigenia, toți au fost fără de noroc, fiecare având povestea lui tragică.

Este posibil ca acest cuvânt 'tántálau', ca și numele de 'Tândală' din povestile cu 'Păcală și Tândală' despre oameni stupizi, existente în satele din Dacia, să aibă originea de la numele lui 'Tantalus' din aceste mituri arhaice! Aceiași origine apare a avea și cuvântul latin 'tont'.

Wilhelm Meyer Luke Philologist elvețian (1861 – 1936), menționează cuvântul 'tântălau'.

Mai jos poate fi observată asemănarea costumelor lui Pelops și al statuetei din Cipru cu portul Dacic și cel al țăranilor români! De menționat că atât **Atys (Tantalus)** cât și **Pelops**, fiul său, sunt reprezentati pe moneda din **Kyzikos și pe Kraterul Hellen** purtând caciulă frigiană / dacică, confirmând originea lor Pelasgă (preistorică). Costumul țăranilor Români rămâne alături de limba Romană dovada vechimii Românilor.

 <p>Tantalus, Pelops si Agamemnon [Wikipedia]</p>	 <p>Laius (regele Thebei, tatal lui Oedip), Chrisippus, Pelops, cu căciulă frigiană/dacică!. Imagine de pe un Krater, 320 BC, Getty Museum, California. [Wikipedia].</p>	 <p>Statuetă din Cipru, Man (Om) în costum frigian, din perioada Helenistică Sec 3-1 BC. [Wikipedia].</p>
--	---	---

<p>Bazoreliev, detaliu – 'luptător Dac' de pe Columna Traiană, din Roma si o pictură în ulei a lui Miklos Barabas- 1844, intitulată 'Tărani Români'.</p> <p>Se se poate observa asemanarea îmbrăcămintei tărănilor români cu cea a Dacilor, deasemenea cu a costumului frigian si cu cel al miticulului Pelops.</p>	 <p>Guerrier dace (bas-relief, Colonne Trajane, Rome) Paysans roumains (huile sur toile, Miklos Barabas, 1844) Dacian warrior (bas-relief, Trajan's column, Rome) Romanian peasants (oil painting by Miklos Barabas, 1844)</p> <p>[Wikipedia]</p>
--	---

Despre Balada Ciobănească Miorita

Cuvântul Mioara (Oaie, si nume de femeie), cunoscut din balada Miorița, este posibil să fi fost obținut prin anagramarea cuvântului Moira /Moire. In mitologia Hellenică cele trei Moire erau surori care determinau fiecărei persoane soarta: **Clotho** cu fuiorul, **Lachesis** cu lungimea firului vieții si **Atropos**, cea care nu poate fi întoarsă, si care taie firul vieții. Hesiod, în Teogoaia referindu-se la Moire, spune:

*“[215]· Ea, **Noaptea Neagră**, ea singură si nefiind iubită de nici-un zeu l-a născut si pe **Hesperide**, care peste fabulosul **Curent al Oceanului** tine merele de aur si livezile pline de fructe (n·b· o zona temperată) si a născut destinele, **Moirele, crudele, neiertatoarele Soarte- Klotó, Lachesis si Atropos** - care la nasterea muritorilor alocă portia lor de bine si rău”·* De menționat că prin ‘**Curentul Ocean,**’ scriitorii antici se pare că înțelegeau fluviul **Istros**, si deci localizau aceste **Moire**, si **Grădinele lui Hesperide** la nord de **Dunare**, deci în **Dacia**.

Observând în balada ciobnăească Miorița dialogul dintre Cioban si Mioara sa, este de înțeles cum el stă de vorbă cu soarta lui:

„...Miorită Laie, Laie bucălaie, /De trei zile-ncoace Gura nu-ti mai tace... Stăpâne, stăpâne, Iti cheamă ș-un câne, / Cel mai bărbătesc si cel mai frătesc,/ Cá l-apus de soare vreau să mi te-omoare/ Baciul Ungurean si cu cel Vrâncean!”...

Legătura dintre 'mioară', ca personificare a soartei, si 'moira' (soartă) este de înțeles, oierii din Dacia, din timpuri imemoriabile prin transhumața lor, călătoreau până în Tesalia si Mumții Pindului, pe care Seneca (Anul Domine 4-65), tutorul împăratului Nero, îi numeau munți ai tracilor! [Seneca, Hercule Furens 2]

Pausanias [cartea 10.5.7] spunea, auzind de la localnici Delphieni, că un grup de ciobani Hiperborei, condusi de Olen¹, au venit cu turmele lor si au înființat oracolul unde initial era divinizată zeita Ge. Mai târziu, a început acolo divinizarea lui Apollo Hiperboreanul.² La Delphi, erau statui a două Moirae si cu ele, in loc de a treia, era a lui Apollon Moiragete. [„Apollo and his Oracole in the Orestia”, de Deborah H. Roberts].

Pausanias relatează că Zeita Pământului, Ge a fost la început venerată la Delphi: “Ei spun că din cele mai vechi timpuri locul oracolului era al Zeitei Ge, care a lăsat-o pe **Dapfne**, o nimfă a muntilor, care devine profetă a lui Apollo.”

MANTO OR DAPHNE PROFETA A LUI APOLO

PELINNA THESSALY AE19 – 306-197BC, 4.51g. Obv:Cpul cu voal al profetei **MANTHO**. Rev: Un călăret. Rogers 433. Fiind o Profeta a lui Apollo, ea s-a numit Daphne, ex. Laura, Dafin

Mantho (Mavri), o fiică a profetului teban Teiresias. Ea era o profetă a lui Apollo Ismenian în Theba, unde exista un monument al ei, conform Pausanias. [Paus. ix. 10. § 3].

In Mitul Roman, **Mantho** a mers în Italia, unde a dat nastere lui Ocnus (tata Tibernius, geniul râului Tiber). Ocnus a fondat **Mantua** numit asa dupa mama sa.

Când era in Theba, Manto o sfatueste pe **Niobe**³ să nu supere Zeii si să ceară iertare de la Leto, dar Niobe refuză, si o insultă pe Leto, conducând astfel la moartea celor 12 copii ai săi, ucisi de Apollo si Artemis.

(1) Numele Olen ne aminteste de Olah, Olahi, nume dat in Evul Mediu vlahilor, populatiei de oieri din Muntii Pindului.

(2) In Delphi exista un oracol din preistorie, cu mult înaintea celui Apollonian....Ompalosul din Delphi ca centrul lumii era documentat din timpuri pre-Helenice, reprezentind sacralitatea si puterea ‘**Mamei Pământului**’. Mai târziu a primit o nouă orientare religioasă devenind un oracol a lui Apollo. [Eliade 1978].

(3) Niobe a fost fica lui Tantalus (Atys) si sora lui Pelops

Niobe, Yamanlar Dagı, Ismir

Legenda Niobei

Niobe a fost sotia lui Amphion, regele Tebei, fata (fătutza) lui Tantalus, rege in Sipylus, Lidia. Având 6 baieti si 6 fice o jigneste pe **titana Leto** vorbind despre fertilitatea ei, care avea numai doi copii, pe **Apollo** si **Artemis**. [Homer, Iliada]. Ca pedeapsa pentru mândria ei, Apollo îi ucide toti baietii si Artemis ucide toate ficele Niobei. **Niobe, plângându-si copiii, se întoarce in Frigia unde a fost transformată într-o stâncă**⁴ pe muntele Sipylus si, când plouă, continuă să plingă si astăzi.

(4) Pausanias vorbește de mormintele lui Tantal de pe muntele Sipylus și despre tronul lui Pelops, sculptat în stâncă, care după unele legende ar fi reprezentat pe Niobe, jelindu-și copiii pierduți.

Cele mai faimoase oracole ale lumii antice erau cele din **Delphi** și **Dodona**, amândouă fondate de **Pelasgi** [Pliny, IV.41], iar geograful Mnaseas din Patrae (Sec 3 BC), elevul lui Eratosthenes, spunea cum locuitorii din Delphi erau nativi **Hyperborei**. [Hist. Graec. III. p.153, frag. 24].

Vorbind de **Oracolul din Delphi**, amintim aici frumoasele vorbe lăsate omenirii pe frontispiciul templului Apollo de către cei șapte filozofi pre-socratici ai lumii antice: - "**Cunoaște-te pe tine însuți**" și "**Nimic în exces**", vorbe pe care Regele Mihai I totdeauna le amintea. O altă maximă mai puțin cunoscută, fiind mai greu de interpretat, era "**Faci o donație și problemele încep**".⁵ Printre acești filozofi antici, unii istorici îl numesc și pe **tracul Anakarsis**⁶, fiul lui Gnurus [Herodotus, iv. 76], contemporan cu **Solon**, pe care el l-a vizitat în Athena prin 589 BC [Socrates, ap Diogenes Laertius, i. 101], în timpul când Solon era ocupat cu măsurile lui legislative. Ca o lecție de viață veche de 2600 ani, **Anacharsis** nu înțelegea de ce în **Hellada**, premiile Olimpice erau înmânate de politicieni, în loc să fie date de laureați ai jocurilor Olimpice anterioare.

Mai jos: bazoreliev cu **Moire**, o vedere cu sanctuarul de la **Delphi** [Wikipedia], și o monedă cu capul lui **Antioch ii**, având pe revers Apollo stând pe **Omphalos** - "**the belly button of the world**"⁷ din Delphi. (adică 'Buricul Pământului', în detaliu alăturat!).

(5) Maximă mai greu de înțeles, existând mai multe interpretări. Exemplu, făcând donații unei persoane, cum ar fi unui fiu, poate fi începutul unor probleme, acesta devenind dependent. Donații trebuie făcute persoanelor care au nevoie de ajutor.

(6) El a ajuns la casa lui Solon și a spus; "Am călătorit aici de departe să mă împrietenesc cu tine." Solon a răspuns, "Este mai bine să-ți faci prieteni acasă." Pentru care Sciticul răspunde, "Atunci este necesar pentru tine, fiind acasă, să te faci prieten cu mine," Solon a râs și l-a acceptat ca prieten [Hermippus, ap Diogenes Laertius, i. 101-2].

(7) Există o expresie populară în România: "te crezi buricul Pământului?" adresată unei persoane care crede despre sine, că este foarte importantă.

Povestile cu Făt Frumos și mitul lui Phaeton "La soare te puteai uita, dar la el, ba"

Phaeton era cunoscut în mitologia Ellenă ca un tânăr "plin de viață și foarte frumos", fiu al **Zeului Soare (Phoebus)** și al **Oceanoidei Climene**, fiica **Titanidei Thetis**. Din alte surse, Phaeton ar fi fost fiul lui

Cephalus si **Aurorei** (Răsăritul) - **Eos** [*Hesiod si Pausanias*], ori a lui **Tithonus - print Troian, fiul lui Laomedon** (tatăl lui **Priam**) si mamă **Aurora**, după **Apollodorus**. [*Classical Dictionary, by J.Lempriere, D.D, London, 1818*]. Interesantă dualitatea!

Titaniada Aurora ar fi dat oamenilor lumina! După **Homer**, în *Odiseea* sec 8 BC, **Phethon** avea două surori una **'Phaethusa'**, personificare a strălucirii si alta **'Lampetia'**, (lampă!)¹, personificare a luminii, numite **Heliade**, fiice ale soarelui care păstoreau în **Thrinacia**- după unii ar fi fost Sicilia- sapte cirezi de boi si sapte turme de oi ale **Zeului Soare**. Interesantă este varianta relației mitului 'frumosului Phaeton' cu o dinastie Troiană.

<p style="text-align: center;">HOMER</p> <p>Monedă din Smyrna, Ionía, Secol 2 BC, <i>Bronze Homerum</i>, Ref. SNG Cop 1127ff. variantă, pe avers Capul încoronat a lui Apollo, iar pe revers HOMER cu mâna dreaptă sprijinind bărbia.</p>	<p>Frescă de Pellegrino Tibaldi 1554/56, cu oamenii lui Ulise furând cirezile de bovine ale Zeului Soare.</p> 	<p style="text-align: center;">AURORA</p> <p>Denar republican, Roma 47 BC, cu Meduza pe avers si pe revers AURORA (EOS) înhărmând caii Soarelui.</p>
	<p>Eos si Tithonus cu o Liră, pe un vas Atic, <i>Oinochoe</i> (cupă de vin), cca 470-460 BC, Louvre.(Wikipedia).</p>	 <p style="text-align: center;">Aurora Boreală</p>

Mitul lui **Phaethon** este universal si apare în diferite variante la mulți scriitori clasici cum ar fi **Hesiod** (sec 8 BC), **Aeschilus** (sec. 5 BC), **Pindar** (sec. 5 BC), **Apollonius Rodius** (sec 3 BC), **Ovidiu**, **Virgiliu** (sec. 1 BC), **Hyginus** (64 BC - AD17), **Philostratus cel Batrân** (sec._3 AD).

Românii de la sat si astăzi spun "am un făt si o fătutză", cuvinte care se aseamănă ca formă si au acelasi înțeles cu "Phaeton si Phaethusa", fii ai Soarelui în mitul din Hellada. Nu stiu dacă aceste cuvinte, astăzi, apar si în alte limbi si dacă se folosesc cu acelasi înțeles în alte locuri, dar este evident, din negura timpului românii astfel si-au numit copiii.

Dacă asa este, ar putea avea o legătură cu mitul, explicată prin vechimea acestuia, la origine fiind probabil numai o legendă ciobanească, răspândită prin transumanță din vorbă in vorbă, posibil din timpuri preistorice si, ca mai toate miturile arhaice, pusă în scris mai târziu si dezvoltată în diferite variante de cultivații autori antichi ai Elladei. Astfel, a devenit un mit universal si dacă asa este, aici în Dacia /Getia poate să fi fost originea acestui mit, în formă lui simplă si ar fi o indicație a vechimii românilor si a limbii lor.

Cele trei cuvinte *făt, fătutzá, lamp(etia)*¹, la care mai adăugăm cuvintele *Coios (Koios), Hore (Horai)* sunt cuvinte primordiale vieții oamenilor, care se găsesc în miturile Indo -Europene ale lui Hesiod, în record from 8 century BC. Aceste cuvinte se folosesc pe larg și astăzi numai în limba satelor țăranilor români, în aceeași formă și semantic, indicând astfel rădăcini mult mai vechi decât mitul Hellenic; deci, este posibil ca originea acestui mit să fi fost din spațiul Getic / Dacic din timpuri preistorice și este evident, că perpetuarea acestor cuvinte și elemente mitice nu ar fi fost posibilă decât cu o continuitate a unei populații autohtone care a supraviețuit în satele românești din timpuri imemoriabile.

Astăzi este știut, printre specialistii acestui domeniu, că tot ce definim 'mitologie' derivă mai mult sau mai puțin din viața ritual-culturală a țăranilor preistorici. [Poruciuc, *Preistoric rooth of Romanian traditions, 2010*]. În analiza făcută mitului 'Phaeton', descris mai jos de **Philostratus cel Bătrîn**, găsim elemente care întăresc aceste concluzii, de exemplu; 'la portile cerului' / 'Mama Gaea' / 'Râul Istros'; / 'Horele' / *Salcii plângătoare*.

(1) Cuvântul 'lampă' din limba românilor de la sate se află în multe limbi europene, deci apare a fi un cuvânt primordial de substrat Indo – European. 'Lamp(etia)' care este asociat cu 'Pheton și Phethusa' în mitul Hellen, este un cuvânt arhaic în limba românilor și deci nu poate fi menționat astăzi ca venind din limba rusă sau germană, cum este eronat indicat în dicționarele explicative.

În pasajele care au supraviețuit din piesa pierdută a lui **Aeschylus**, numită '*Heliadele*', fiicele lui **Helios** apar în mitul lui **Phaethon**. **Aeschylus se pare că s-a inspirat din Hesiod**, iar dacă acesta vorbește de șapte fiice ale lui Helios, Aeschylus recunoaște numai trei - *Lampetia, Aegle (Aglaia) și Phaethusa*, ca fiind fiicele **Zeului Soare** și al **Rhodei**, or **Rhodos**.

Poate de aceea, Rhodienii au construit una din "cele șapte minuni ale lumii antice", pe nume "Colosul din Rhodos", cca 280 BC, o statuie imensă reprezentând pe **Zeul Soare, Apollo**. Acest monument a fost făcut să celebreze victoria Rodienilor împotriva atacului naval a lui **Dimitrie Poliorketes**. Aproape toate monedele antice din Rhodos au pe revers un trandafir, acesta fiind simbolul discului solar.

Phaeton conducând caleasca solară pe o cupă din ceramică roșie. [British Museum]

Drahmă de argint din **Insula Rhodos, Caria**, cca. 88 îCr-14 dCr, avînd pe avers **Zeul Soarelui** cu raze, adesea identificat cu **Apollo**, și pe revers un trandafir, simbolul soarelui. [Wikipedia]

	<p>Monedă datată 306-287 BC din Cyprus. Pe avers este Capul lui Demetrius I Poliorketes, fiul lui Antigonus, iar pe revers o Provă de Corabie.</p>
---	--

Mai jos, sunt câteva exemple unde alternanța dintre capul de zimbbru și discul solar, de pe fresce și basoreliefuli, simbolizează legătura locului cu cirezile Zeului Soare, adică Trinacia, după Hesiod.

 <p>Frescă din interiorul mormântului Trac a lui Seuthe iii (323-316 îCr.) - Kazanlak. (Wikipedia). De observat capetele de zimbbru și discul solar [Wikipedia]</p>	 <p>Monedă a lui Seute iii [Wikipedia]</p>	 <p>Basorelief din Istria, Templul Aphroditei, Muzeul de Istorie, București, unde se pot observa capetele de zimbbru și discul solar.</p>
 <p>Reconstrucția templului Arsinoe și basorelieful din Samothrace cu cap de zimbbru și cu discul solar, Muzeul Luvru, Paris. (Wikipedia)</p>	 <p>Monedă de argint- hemibol cca 380 îCr, din Kyme, infintat de Amazoane (presupus orasul nasterii lui Hesiod!), având un cal pe avers și discul solar pe revers.</p>	 <p>Moneda din Mysia, Sec 4 îCr. Capul lui Apollo pe avers, identificat cu zeul Soare, iar pe revers, o rosetă, simbolul soarelui.</p>

Philostratus cel Bătrân despre mitul lui Phaeton

Este de rem[arcat interpretarea acestui mit făcută de autorul grec **Philostratus cel Bătrân**, în sec. AD 3 care, aparent, descrie o frescă antică din **Neapole** ["*Imagini*", cap. 1. 11]. Dăm mai jos o traducere adaptată limbii române, după o traducere din limba greacă a lui Fairbanks:

"Aurii sunt lacrimile Heliadelor, ficele lui Helios, la moartea fratelui lor Phaeton!"

Dorinta și orgoliul l-au împins pe acesta să urce în caleașca de aur a tatălui său, pentru a lumina el însuși pământul, doar pentru o zi. Dar, pentru că nu s-a priceput să tină în frâu haturile cailor, se prăbuseste în îdepartatele ape ale Eridanosului (n.b. identificat râul Pad). Invătații interpretează imaginea ca fiind o supra aglomerare a elementelor naturale de foc, dar pentru poezi și artiști apare doar imaginea unui car tras de cai-la căderea lui din cerurile învâlmășite. *Căci, iată...! Noaptea alungă lumina de la miazăzi și orbul Soarelui se aruncă spre Pământ trăgând astrele după el. Horele (n.b. anotimpurile) își părăsesc locurile de la portile cerului*², avântându-se în întuneric unele spre altele, în timp ce caii gonesc nebuneste aruncându-si frâiele.

Disperată, *Gaea*³ (n.b. zeita pământului) își ridică mâinile spre cer în mijlocul focului ce o învaluiе. Iată-l acum și pe tânăr căzînd din car cu pârul în flăcări și pieptul arzând, sfârșindu-si zborul în apele Eridanosului. *Lebedele albe*, de pe marginea apei, îl plâng pe tânăr și poartă în zbor povestea lui până la râul *Kaistos* (n.b. Cayster, lângă Efes) și până la *Istros*. Zefirul le acompaniază cântul precum instrumentele muzicale. Povestea asta va fi astfel auzită peste tot în lume.

Cât despre fecioarele de pe marginea râului, *Heliadele*, nefericitele fiice ale lui *Helios*, auzind de moartea fratelui lor, se vor transforma în copaci plângând vesnic pe malul apelor soarta lui. Vor deveni *plopi*⁴ (n.b. *sălcii plângătoare!*) cu ramurile cufundate în apa râului, care deasemeni se lamentează în drumul lui de la izvoare, oferindu-si albia să-l primească pe *Phaeton*. Râul adună lacrimile Heliadelor, pe care înghetul și arsita le vor transforma în picături de *ambră aurie*... Si așa vor fi duse prin apele strălucitoare de către *Okeanos*,⁵ *până la barbari*."

(2) Sintagma "La portile cerului" este foarte des întâlnită în folclorul românesc.

(3) Gaea este mereu invocată în satele românești ca sfătuitoare, dojenitoare, în spiritul descris de Heraclitus

(4) Plopi, nu este o traducere corectă. Este vorba de "sălcii plângătoare", de pe malurile râurilor.

(5) Okeanos Potomakos este identificat în multe scrieri antice cu râul 'sfânt' Istros care se varsă în Pontul Euxin. Thracii și Dacii erau considerați de către Helleni, 'barbari', adică străini.

Interesante sunt detaliile în textul lui Philostratus: *tema lebedelor care apare și în alt mit antic, în care se spune că Apollo se întorcea anual la Hiperborei pe spatele unei lebede*, așa spune Suda în a sa Enciclopedie din secolul AD 10, cu referire la cărțile lui *Abaris Hiperboreanul*, fiul lui *Seutes*, care se zice, ar fi fost contemporan cu *Pitagora din Samos* (570 – 495 BC). O altă referire la Apollo

Hiperboreanul este a lui *Himerius*, sofist grec, AD 315, citindu-l pe *Alcaeus din Mytilene* cca. 625-580 BC; alt detaliu care atrage atenția în textul lui Philostratus este și menționarea râului *Istros*, pe care Sophocle, în una din trilogiile sale, îl numește 'sfânt', de asemenea menționarea *Horelor*, și ...povestea lui *Phaeton* care ajunge la barbari, pe râul Oceanului !

Cursul anotimpurilor a fost descris simbolic ca un dans al Horelor, care aveau atributele florilor de primăvară, frumusețea și grația lor. În Poemul lui Hesiod "*Works and Days*" [74-75], blondele Horai, împreună cu Grațiile și Peitho o încoronează pe Pandora - "cea cu toate darurile" - cu ghirlande de flori. Cea care, neascultându-l pe Zeus, a deschis cutia și toate darurile s-au risipit, însă "**șperanța a rămas ultima**".

Dansul '**Horelor**', care simbolizează succesiunea anotimpurilor în textul lui **Philostratus**, este încă și astăzi jucat de **Sânzienele, Eufrosinele, Aglaiele și Grațioasele** fete, dans care este numit așa astăzi, numai la Români. Este de remarcat cum **caleasca solară** mai apare și în mitul **Medea** a lui **Euripide**, 431 BC și în una din legendele ciobănești culeasă în **munții Cindrelului** și ai **Surianului**, în legătură cu **Nedea**, o sărbătoare ciobanească la Români.

[Sursa: *Anca Florinela Vasilescu, coordonator al programului Festivalul Culturii Montane, Jud Sibiu, Porumbacu de Sus, Cindrel*]. **Muntele Surianul înseamnă "muntele Soarelui" în limba sancrită. Suria înseamnă soare. [The Cambridge History of India, Vol 1, 1922, Cap 3, Paq 76].**

K17.1 the three Horai

Cele trei **Horae** (anotimpuri): Thalia, Auxo, Carpo. (Homer) și Diké, Eunomia și Eirene. (Hesiod). (Wikipedia)

Pictura lui Edward Poynter, 1894 cu **sase Horae, initial trei anotimpuri, mai târziu fiind adaugate cele trei grații** cu diferite nume: Eufrosina (Frumusețea), Aglaea (Bucuria) și Thalia (Charm).

Monedă romană imperială din **MOESIA INFERIOR**, Marcianopolis, având pe avers **JULIA DOMNA**, soția împăratului **Septimius Severus**.193-217 dCr, **și pe revers cele trei grații**.

În mitul lui Hesiod, Heliadele, fiice ale soarelui, păstoreau cirezile și turmele Zeului Soare în **Thrinacia**. **Locul este identificat de unii istorici și autori ca fiind Sicilia, numai o părere desigur, pentru că numele mitic sugerează un spațiu cu trei laturi**; dar având în vedere legăturile mitului care se pot face cu Delta Istrului și faptul că astăzi există unele cuvinte în vocabularul românilor asemănătoare cu cele folosite de Hesiod în aceste mituri, atunci am putea spune, că există și posibilitatea ca **Trinacia** să fi fost o referință la Delta Istrului (Dunării).

 <p>Sânziene in Romania dansând Hora, la un festival Dacic, 2017. [Wikipedia].</p>	 <p>Hora Sânzienelor (sfintelor zăne) în Maramures. [Wikipedia]</p>	 <p>Basorelief, "The Borghese Dancers" reprezentând Hora anotimpurilor si a celor trei gratii. (Villa Borghese, Roma, Italia) [Wikipedia]</p>
---	--	--

Originea arhaică a cultului mărtisorului, existent astăzi numai la Români

Cultul "mărtisorului" are o origine arhaică, păgână, adică Daco/Tracică, care se sărbătorește în zilele noastre la începutul lunii Martie în principal în **Romania**, incluzând **Moldova de peste Prut** ca parte a României și în unele sate de la sud de Dunare, în fostele provincii Romane, cele două **Moezii, Tracia și Macedonia** unde mai există și astăzi populații minoritare de origine **Daco/ Tracă** mumiți astăzi **Vlahi, Aromâni sau Rumari**.

Urmărind locurile de răspândire a cultului mărtisorului se pot vedea zonele în care există astăzi descendenți ai acestei populații antice.

Dar să mergem pe firul istoriei și să încercăm să înțelegem originea acestui cult:

Ultimile șase cărți ale Aeneidei [cărțile vii – xii] se referă la istoria centrului Italiei, Latium, cu religia primitivă, ceremonii religioase, temple și ritualuri. Religia, se înțelege, avea în acea vreme un caracter arhaic, pur local, Italic, cu zeități principale ca **Saturn, Janus, Jupiter și Martie**, zeul războiului.

Alte zeități sunt menționate ca **Silvanus, Ceres, Picunum** (zeu al agriculturii), **sotul Pomonei, zeita pomilor fructiferi, Pilumus care a inventat Pilum, pentru măcinarea cerealelor**. Festivaluri anuale aveau loc cum erau- **Saturnalia, Lupercalia, Saliile** și altele.

Cuvinte, sau derivate din cuvinte, care reprezentau zeități în religia arhaică în Latium, se găsesc și astăzi în limba românilor la sate: **pomană, pomi, poame, pic, piuă de măcinat în bucătărie, sau pietre de moară. Legătura nu pare a fi directă, nu au fost aduse aici de nimeni, dar se pare că existau în acele timpuri arhaice, acolo și aici în Dacia!**

Ordinul **Vestalelor Virgine** ar fi fost instituit de al doilea rege al Romei, **Numa Pompilius**, ele având rolul de a organiza și conduce procesiunile religioase oficiale pe timpul sărbătorilor și care erau urmate de o masă publică. De multe ori animale erau sacrificate **folosind în loc de sabie, sau pumnal - pietre- (lapis silex)**, simbol al lui Jupiter, conform [Servius viii, 64], iar în unele procesiuni, **sânge de la sacrificarea animalelor era întins cu lama cuțitului pe fruntea copiilor**, obiceiuri primitive care par să fi avut origini în epoca neolitică.

 <p>A. Postumius A. f. Sp. n. Albinus Denar de AR. 81 BC), bustul DIANEI, arc si teacă de săgeți pe umar, cap de bou deasupra, Revers: A POSTUMIUS A F SP N ALBINUS, <u>purtând o toga, stând pe o stâncă si botezînd boul ce urmează a fi sacrificat.</u> Coform: [Crawford 372/1]. Condition: foarte fină. Weight:3.90g. Diameter: 20 mm</p>	<p>Notă Numismatică</p> <p>Aulus Postumius Albinus a fost un om de stat Roman, fiind consul in timpul lui Marcus Antonius (tatăl lui Mark Antony). In timp ce Albinus era, relative, necunoscut în istorie el a fost tatăl adoptive a lui BRUTUS, unul din asasinii lui CAEZAR in 44 AC. Numele întrg a lui Brutus a fost 'Decimus Junius Brutus Albinus', Albinus venind de la bancherul acestei monede. Originile Familiei Albinus mergeau inapoi in secolul, când numele original era Albus.</p> <p>Această monedă confirmă, ca de altfel si scrierile clasicilor, că sacrificarea animalelor in Roma arhaică era parte a cultului Apollo si Diana, zeita vânătorii!</p>
--	---

In timpul ceremoniilor religioase, Vestalele Virgine foloseau ornamente numite "infula", în care coroane si esarfe (fulare?) făcute din "snururi de lână albă si rosie, usor împletite" erau atasate cu o fundă albă pe capul animalelor sacrificate oferite zeităților. Ornamente 'Infula' erau folosite în special în ceremoniile cultului Apollo si al Diane si erau purtate deasemeni de preoți (Fetial Priest) si de Vestale Virgine în ceremonii. [William Smith, Dictionary]. Diana, zeiță a vânătorii, a fost inițial o zeiță italică, echivalată mai târziu cu Artemis.

<p>CARACALLA/ BOUR cu infula fillet pe coarne</p> 	<p>AR Denarius. AD 198. (17 mm, 3.3 g) RIC 6; RSC 53. a EF, M AVR ANTON CAES PONTIF, draped bust right. DESTINATO IMPERAT, obiecte de sacrificiu: lituus, apex si simpulum. Bucranium cu filet de sacrificiu, infula pe coarne. [Wikipedia]</p>
--	--

Ornamentul '*infula*', constând din "*snururi de lână albă si rosii usor împletite*", folosit în ceremonii, pare să fi fost precursora sărbătorii mărțisorului, tradiție milenară, păgână, existentă astăzi numai la români. O remarcă interesantă, cuvântul '*fular*' există numai în limba română. Astăzi, 'mărțisoarele' sunt oferite femeilor, în special fecioarelor de 1 Martie, constând în diferite obiecte, miniaturi simbolice, ornate cu snururi din ață albă si rosie usor răsucite.

Este posibil ca aceste traditii să fi avut rădăcini locale în Dacia, Tracia si Macedonia pentru că, procesiuni de sacrificare cu ornamente '*Infula*', asa cum sunt descrise în Aeneida, existau în antichitate în aceste locuri încă din sec 6 BC, asa cum se pot vedea mai jos ca simbolistică pe monedele si pe bazoreliefurile templelor si erau asociate cultului Apollo/ Diana si a lui Dionise.

Monede antice din **Phocis, locuită în antichitate de tracieni** și din **Chersonesa Tracică** aveau pe avers ca simbol un cap de bou cu **'fillete de sacrificiu', infula** atârând de pe coarne. Să nu uităm cum Thucydide spunea în a sa carte "Razboiul Pelopozian", referindu-se la mitul **Philomelei și Procne**, că **Tereus** din legendă nu era regele istoric al **Traciei**, **Tereus I** întemeitorul dinastiei **Odrise din Tracia**, ci un **rege mitic în Daulia, în Phokis, un oras locuit de Tracieni**.

 <p>PHOKIS. Monedă de bronz, cca. 357-346 BC. AE 13mm (2.23g). Lokris-Phokis. Avers: cap de zimbrou, "fillete de sacrificiu" atârând de coarne. Revers: $\Phi\Omega$, legendă în coroana de lauri. Lokris-Phokis 472.3. VF.</p>	 <p>THRACE, Chersonnesos. Secolul 3 B.C. Plumb tessera (16 mm, 3.68 g). Cap de zimbrou cu „sacrificial fillet” pe coarne / Revers capul lui HERMES spre dreapta, purtând petasos. Rare.</p>	 <p>Ancient Greek PHOKIS Elateia. Secolul 3rd-2nd BC, AE18. Cap de bizon, purtând fillete de sacrificiu; EA deasupra / Capul lui Apollo încununat. 4.46 g, 17-18 mm, bronz. Referință: BCD Lokris-Phokis 425; HGC 4, 1143</p>	 <p>PHOKIS, Phokian League, Federal coinage (4th century BC). Drachm (16,8mm, 3.53g). Head of Apollo to the r. R/Bull's head with sacrificial garlands, right a bunch of grapes. Cf. SNG France 1282, VF Wikipedia]</p>
---	--	---	---

<p>Thracia/ Macedonia</p> <p>Wikipedia (Copyright © CNG 2002)</p> <p>Mărțișor</p>	<p>AMNG 7. Monede antice Thraco-Macedoniene, Derrones, triburi Peoniene din zona de lângă Shtip, Macedonia.</p> <p>AR dodekadrachm cca 500- 480 BC DERONIK(ON). Boi la yokă cu fillete probabil dn lâna rosie și albă împletite în jurul gâtului / quadrypartite incuse square. Rosen 119. (Used by permission of CNG, www.cngcoins.com) From the William and Louise Fielder Collection. Ex Leu 77 (11-12 May 2000), lot 150; Sotheby's Zurich (27-28 October 1993) [Athena Fund Sale], lot 320; Numismatic Fine Arts XXIX (13 August 1992), lot 68; Jonathan P. Rosen Collection (Münzen und Medaillen 72, 6 October 1987), lot 380.</p>
--	---

In Tracia, Dacia și la festivalurile antice din Samothrace se practica sacrificarea animalelor folosind ghirlande 'infula'

Mai jos Bazoreliefuri din temple sau morminte din Dacia, Tracia și Macedonia în care se pot vedea **ornamente 'infula' în cultul lui Dionise pe coarnele zimbriilor.**

Detaliu din mormântul regelui trac, Seuthe iii, Kazanlak

Mărțișor

Neo Atic Basorelief, Dyonisus (cu conul de brad) si Horele, Sec 1. De observat inițial, trei anotimpuri menționate de Homer, stând la portile cerului. (in Mediterana nu era lana). **Obiectele din procesiune par a fi snururi, posibil, din lâna albă si rosie impletite, infula** [Wikipedia]

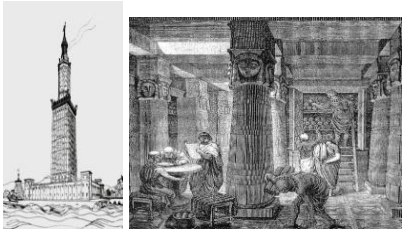
Basorelief din ISTRIA, DACIA, Templul Aphroditei, cca. 550 BC. Muzeul de Istorie, Bucuresti. **Este posibil ca snururile care atârnă de pe coarnele zimbrilor de sacrificiu să fie făcute din lâna rosie si albă răsucite. (infula)**

Basorelief al Templului ARSINOE din SAMOTHRACE construit cca. 288 BC-270BC, Samothrace Museum. **Snururi de lâna, probabil albă si rosie usor răsucite atârnă de coarnele zimbrilor de sacrificiu (Infula)** [Wikipedia]

Sanctuarele din Samothrace, unde festivalul 'Religiei Misterioase' era celebrat, erau foarte vechi. Istoricul Herodotus, despre care se zice ar fi fost 'inițiat' acolo, este unul din puținii scriitori antici care au lăsat ceva dovezi despre natura acestor procesiuni misterioase. Mai târziu, în perioada helenistică au fost sanctuare Macedonene ale succesorilor lui Alexandru cel Mare, numiți **Diadochi**. **Arsinoe a ii-a** a construit acolo un templu circular pentru întâlnirea preoților cu trimisii regilor pe perioada festivalurilor din insulă.

Decoratiile Rotundei Arsionene, rozete alternând cu capete de zimbrî având ghirlande de sacrificiu pe coarne (infula), indică faptul că acolo aveau loc sacrificări ale animalelor. **Arsinoe a II-a** a fost fca Pharaonului Ptolemy I - Soter, si soția lui Lysimachus, regele Thraciei. Ea s-a căsătorit mai târziu cu fratele ei, Ptolomeu al ii-lea si a devenit Regina Egiptului.

<p><u>PTOLEMY I, SOTER</u></p> <p>Born 367 BC, ruler of Egypt 323-283 BC. Bronze (23 mm; 9.32 gm). Obv: Capul lui Alexandru Cel Mare tânăr, purtind o căciula de piele de elefant. Rev: ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ; Vultur cu aripi deschise stînd pe un fulger. Sear SG 7765.</p>	<p><u>PTOLEMY II, PHIILADELPHOS</u></p> <p>AE24. (bronz) 285-246 BC. Alexandria mint Egypt. Bătut cca. 260 BC. Capul lui Alexandru cel Mare, căciula din piele de elefant / Vultur stînd pe un fulger; Litera E jos. Svoronos 450; SNG. Copenhagen. 12,50 grs. Ptolemy II a fost fiul lui Ptolemy I Soter, fondatorul regatului Ptolemaic și soția lui, Berenice.</p>	<p><u>FARUL SI LIBRARIA DIN ALEXANDRIA</u></p> <p>Despre Ptolomeu I, fost pupil a lui Aristotel și general a lui Alexandru Cel Mare, se crede că ar fi început construcția farului și a bibliotecii din Alexandria, și au fost terminate în timpul domniei lui Ptolomeu II-lea</p>
--	--	---

Victoria (Nike) înaripată din Samothrace, o masterpiesă a sculpturii Hellene datând din cca 190 BC a fost descoperită pe insulă, astăzi aflându-se în Muzeul Luvru, Paris. Dedicăția monumentului nu este clară, dar se crede că a fost darul Rhodiensilor pentru celebrarea unei victorii navale împotriva lui **Dimitrie Poliorketes**.

<p><u>EURYDICE</u></p> <p>Rar portret a ficei lui LYIMACHUS, Bronze AE 17, SNGvA 2159; SNG Cop 1105; BMC Ionia, p. 56, 75 (Ephesus numit Eurydicea), VF, Smyrna mint. Smyrna a fost imediat numită Eurydicea în același timp când Ephesus a fost numit după numele Arsinoeii a II-a, 288 - 281 BC</p>	<p><u>ARSINOEI a II-a</u></p> <p>IONIA – EPHESOS ca ARSINOEIA. Æ 16, 290 - 281 BC. (3.66 g, 16 mm). Capul right (Regina Egiptului și a Traciei) / căprior în genunchind, ASTRAGALOS ¹ în spate, ARSI. SNG Cop. 258 f. Cînd Lysimachus a cucerit Ephesus, el l-a numit orașul "Arsinoeia," în onoarea soției, Arsinoe a doua.</p>	<p><u>LYSIMACHOS</u></p> <p>King of Thrace: 301-297 BC. Obverse: Tinar purtînd cascheta frigiana/tracica. Reverse: BASILEWS LYSIMAXOY</p>
--	---	---

(1) *Astragalos* era în antichitate o piesă de jocuri, făcută din oase de la închieturile picioarelor de oaie sau capră, folosit în divinizări și jocuri în maniera asemanătoare cu cea a zarurilor de astăzi. Mama ne spunea cum fratele ei cu prietenii, copii din satul Cunesti, lălomită se jucau cu piese de 'astragalos', pe care le numeau 'gioale'.

[Wikipedia]

Saturnalia: Festival între 17 și 23 Decembrie. Festival de iarnă, bucurie și relaxare în Roma Antică. Masa de jocuri.

[Wikipedia]

Jucători cu Knucklebone (astragalos), Origine Grecia, cultura antică; Perioada cca. 340-330 BC. Locul de origine Sudul Italiei, material terracotta

Urmărind locurile de răspândire a cultului mărtisorului se pot vedea zonele în care există și astăzi descendenți ai acestei populații antice Daco / Thrace.

Se mai spune cum tradiția mărtisorului mai apare și în unele sate la Sud de Dunare unde mai există o populație de români, și este explicabil, pentru că tradiția vine de la **Daco / Tracii** care au mai rămas acolo și care au fost asimilați de slavii veniți în **Moesia Inferioară** după anul 600 AD, în timpul împăratului bizantin **Maurice Tiberius**. În campaniile Balcanice ale împăratului **Murice** orașul **Tomis** a fost asediat de avari în iarna AD 597/598.

O întâmplare curioasă, relatată de un cronicar bizantin, are loc într-o campanie a împăratului la sud de Dunăre, împotriva intruziunii triburilor Slave și Avare. O alarmă falsă dată "*torna, torna frater*" a fost înțeleasă greșit - "*de toti ostenii bizantini care vorbeau limba străbunilor lor*" - spune cronicarul vremii - și care a bulversat întreaga armată bizantină, pierzând astfel în Delta Dunării urma unor căpetenii inamice. Evenimentul a fost relatat mai târziu și de alt cronicar bizantin, Teophan Confesorul (752 – 817) în lucrarea sa 'Cronographia', fiind considerat un eveniment important.

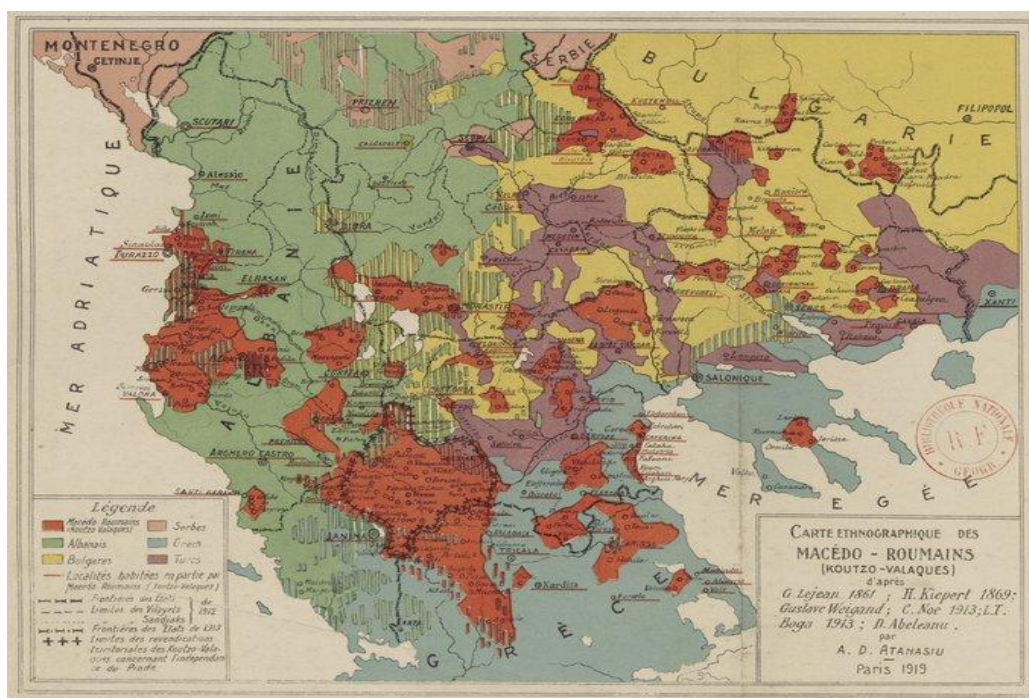
Nicolae Iorga scrie despre acest incident și credea că aceasta ar putea fi prima atestare a limbii române. **Evenimentul este considerat discutabil de unii istorici - dar un lucru este foarte clar și important - atâta timp cât cronicarul vremii spunea "vorbeau limba strbăunilor lor". În plus, această informație arată că armata bizantină avea în componența ei, în acel timp, un mare contingent local Traco / Dacic.**

Observând harta de mai jos cu dispersia Macedo - Românilor din Peninsula Balcanică în 1869 se poate spune că în Secolul AD 6 populația Traco- Dacică a fost împărțită în două la venirea triburilor Slave în zonă. Populația Dacică în Nord și Macedo Români la sud în Macedonia și Munții Pindului.

MAURICE TIBERIUS

Monedă bizantină emisă de împăratul **Maurice Tiberius**, 13 Aug 582- 22 Nov 602 AD, Bronze follis, DOC I 166a, SBCV533, gVF, 1st officina, Theoupolis (Antioch) mint, greutate 11.833g, maximum diametru 28.7mm, die axis 0o, 595 - 596 A.D.; obverse D N MAVRIVS - CN P AVT, bust, coroană cu ornament trifoiil, îmbrăcămintă consulară, sceptru cu cap de vultur.

Harta etnografică a Macedo- Românilor, Paris 1919, cu informatii din 1869, 1913

<https://cersipamantromanesc.wordpress.com/tag/aromanii-din-balcani-istorie/>

Mai jos un film despre românii din peninsula Balcanică:

<https://youtu.be/xaATecdsqGk?si=z5Y02BBv8HuWGAwZ>

<http://arhiva.formula-as.ro/2011/992/societate-37/krk-insula-ciobanilor-vlahi-14371>

Originea posibilă tragică a cvântului sat, sate/ satala, satre

Cvântul **sat** este menționat în dicționarul român cu origine latină, din **fossata**!? În zilele noastre există un loc numit **Satala**, vici în limba latină, (modern Sadak, Turcia) în Asia Mică, în antichitate în Armenia, înconjurat de munți, în apropiere de râul **Euftrat**. Acolo în antichitate au fost cantonate, încă dinaintea de AD 80 din timpul împăratului **Vespasian**, legiunile Romane a -XVI, "Flavia Firma" și a -XV, Apollinaris. Împăratul **Traian**, după supunerea **Daciei**, a fortificat locul în AD 115, transformându-l în castru.

Cvântul *Satala* (aparent, satul-ăla!?) este identificat prima dată în Iliada lui Homer ca fiind "un loc unde se strîngeau armatele"!

 <p>Satala, vici, în zilele noastre, în Turcia, baza legiunilor romane. În ruine; turnuri și picioarele apeductului.</p>	<p>VESPASIAN</p> <p>Monedă denar a lui Vespasian 69-79 îCr, bătută la Roma, rev: Zeita recoltelor, Anona.</p>	<p>TRAIAN</p> <p>Monedă cu capul lui Traian AD 117, Roma. Rev: <u>Râul Dunarea cu mâna în gâtul frumoasei Dacii, fortând-o la pământ, o referință subtilă a victoriei lui Traian împotriva Dacilor.</u></p>
--	---	---

După Varro, [*“De lingua latină”* 5.64], numele zeului **Saturn** este derivat din **satus** care înseamnă ‘a semăna’. Dominique Briquel [*“Jupiter, Saturn e la Capitol, Esseie”, p 144*] spune, chiar dacă această etimologie nu pare a fi plauzibilă în grupurile lingvistice, ea totuși reflectă caracteristica originală a zeului protector al așezărilor rurale și al agriculturii. **Numele lui Saturn apare în imnurile vechi Saliare ale Romei. Saturnalia era o sărbătoare arhaică, care avea loc în localități în Latium în fiecare an, între 17 și 23 decembrie, încă dinaintea formării Romei.** O etimologie mai probabilă este legătura numelui Saturn cu Zeul Etrusc **Satre**, și un oraș mic antic în Latium, numit **Satria**.

Un trib ‘**Satre**’ este menționat și de Herodot [*Cartea 7, Cap iii*], care spune că erau toți Traci, oameni liberi, care trăiau în munți și care aveau pe vârf un oracol al lui ‘**Dionisos/Baccus**’ (roman), **asemănător** cu cel din **Delphi**. O preoteasă numită **Bessi** făcea interpretările. În **Lidia**, se știe, alt nume al lui **Dionisos** era **Bassara**.

În studiile lingvistice de la “*Royal Society of Literature*”, **Cambridge, Anglia în sec XIX**, se identifică o rută geografică a triburilor și localităților cu numele de **Bessa**, din **India până în insulele Britanice**, mijlocul traseului fiind, în **Tracia**.

Asemănări între poemele Vedice, miturile Hellenice și legendele Arthuriene, tradiții și obiceiuri sunt înregistrate pe acest traseu începând din India, în Mediterana, Tracia, Italia, până în Britania.

Aceste localități, mai todeauna, sunt asociate cu zone muntoase, caracteristice tracilor: Stefanus din Bizanț menționează **Bessygicae**, o rasă de oameni în India, Ptolmeu vorbește de o populație **Besadae**, după fluviul Gange; **Bassara** era un oraș în Assiria, Strabo vorbește de **Besa** în Egipt, un oraș **Besbicus**, în Propontis; Herodot/ Strabo / Pliny descriu triburi **Bessi** în Tracia, un oraș **Bessa** în Phocis, în Peloponez și Locri, orașe care au participat la războiul **Troian**, alături de greci, menționate de Strabo și Sefanus din Bizanț; **Bessa** un oraș în Tessalia, **Besidiae** în Calabria, **Brutii** [Livi, cartea 30]; **Bescia (Brescia)**, nu departe de **Latium**; **Besano**, **Bessippo** în Spania și **Besse** în Bretania Franceză.

Studiul arată deasemenea o rută geografică și a cultului **Dyonisiac/Baccusian**, **Bessi** fiind numele **Preotului Satrian al lui Bacchus**, mereu asociat cu **capre și satiri**, capra fiind un animal sfânt pentru **Bacchus**, cum se poate observa în simbolistica monedelor următoare.

Monede din localități tracice cu zeitati Bacus (Bassara), Apollo, Hermes, si simboluri sacre dionisiene/ bacice: cupe, satiri, capre, berbeci, zimbri.

 <p>Monedă de Ag. din THASOS, TRACIA, Stater 510- 480 iCr., SATIR cu barbă cărînd o nimfă protestînd.</p>	 <p>Monedă de Argint. THASOS, TRACIA, (Circa 412-404 iCr), SATIR îngenunchind, cu o CUPA TRACICA în mână, Rev: Rev: ΘΑΣΙΩΝ, Amphora</p>	 <p>Monedă de Ag. din AINOS (Poltybria), TRACIA diobol, Hermes, Rev: GOAT.</p>
 <p>Monedă bronz Aiolis, AIGAI Sec 3 iCr. Cap cu diadema a lui Apollo. Rev: CAPRA, foarte rar.</p>	 <p>TROAS, Neandria, Sec 4 iCr. AR Obol (8mm, 0.54g.). Capul lui Apollo / Rev: BERBEC</p>	 <p>TROAS. Lamponeia. Bronz, Sec 4 BC. Obv: Capul lui Dionise: CAP DE BOU; strugure deasupra</p>

Cultul **Dyonisiac/Baccusian** era practicat din **India** până în toată **Mediterrana**, asa este indicat de Strabo, si în continuare până în vest în **Bretania Franceză**. Cultura triburilor **Bessi** a fost continuată in Insulele Britanice de triburile **Celtice**.

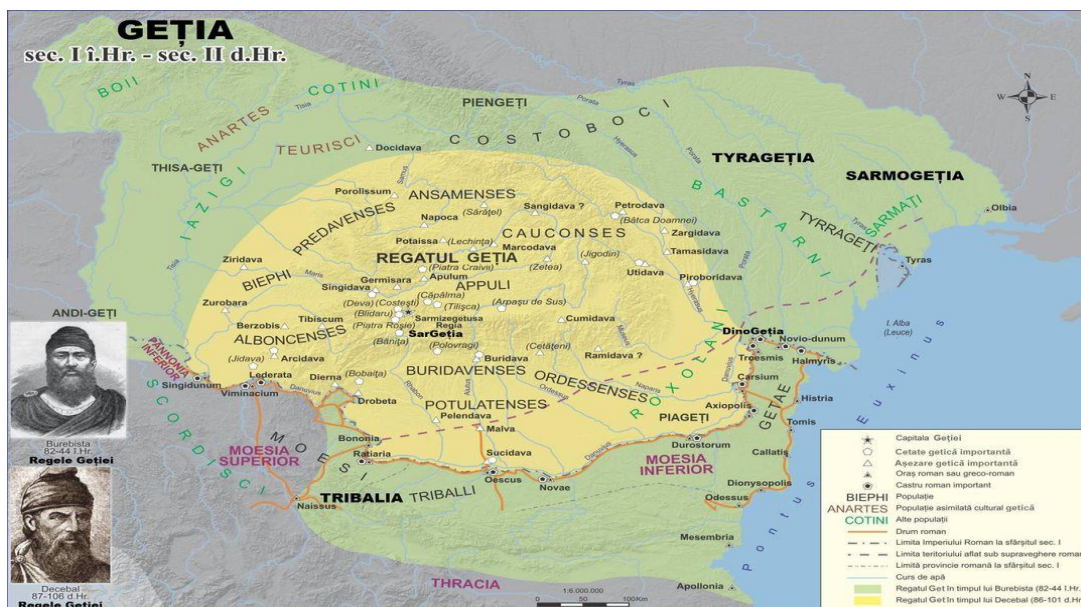
Dar linia de migrare a triburilor **Bessi** este deasemeni identică cu ruta **Satrae**. Numele sunt mai puțin clare, găsim **Satriade** din **Ariana**, în **India** până in **Persia, Arabia Felix** si în **Frigia**; **Satrae** se găseste în **Creta**, **Satracus**, o asezare si râu in **Cypru**; **Satrocentae** un trib de traci lângă **Satre** în **Tracia**; **Satria**, **Satricum** în **Italia**, **Satala, Satula**, în apropiere, sau comune cu **Samnites** în **Italia**; **Saturna, Saturia** în **Calabria**; **Asturia** în **Spania**, care prin anagramare ar fi **Saturia**.

Concluzia studiului ar fi ca Satrae, clar, nu era numele triburilor or oamenilor, ci locurile asociate cu triburile trace Bessi care îl divinizau pe Dyonisos / Baccus (Bassara):

[Din, "Transactions of the Royal Society of Literature, Cambridge, The United Kingdom, Vol XIX, 1896. Cercetari si examinare a oamenilor, limbilor, obiceiuri si altele, mentionate de Herodot, Strabo, etc în India, Thrace, Italy, si Europa de Vest", by Dr. Phené, F.S.A.].

In mod cert, la acea vreme, în Secolul XIX, autorii acestui studiu nu aveau cunostință de faptul că Dacia/ Tracia era plină de asezări care se numeau atunci, ca si astazi Sate! De remarcat că la sud de Dunăre era locul unde se găseau în antichitate triburile Bessi.

Mai jos este o hartă antică a Geto/Daciei, si sudul Dunării, Moesia si parțial Tracia unde sunt arătate asezări, fortificatii si castre Romane, între secolul I BC si secolul AD 2 [Wikipedia].

Numele Basarabiei², astăzi Republica Moldova, posibil legatură cu Bassareus/Bassara, numele Lidian a lui Dionisus.

Regiunea dintre Prut și Nistru a fost numită **Basarabia** de către ruși în 1807, în tratativele cu Napoleon I. Inițial, numele de Basarabia era numele unei fâșii înguste de pământ, riverană Dunării, fosta “**Valahie Dunăreană**”, de la vărsarea **Siretului** la **Chilia Veche**, menționată între secolele ix–xii în scrieri bizantine [*confirmare este necesară*]. Această fâșie a fost adjudecată în 1343-1345 de domnul muntean **Basarab I** și fiul său **Nicolae Alexandru** de la principele **Dimitrie, un tătar creștinat**. [*Col. Rezerv. dr. Mircea Dogaru*].

<p align="center">DIONYSUS / CUPA TRACICA</p> <p>LYDIA. SARDES. (cca. secolul 4 BC) AE Chalkous 12 mm. 1.7 gm. Obv: Capul lui DIONYSUS spre stânga, purtând coroana de frunză vită de vie. Rev: F-S (în limba lidiană), faimoasa cupă tracică. CNG E-Auction 248 (2011), 119 (as 'Syros'). Gorny & Mosch 203 (2012), 197 (as 'Naxos'). Vögtli, Pergamon 524. Rare. Misterele Dionisiene din Grecia și din Imperiul Roman se pare că au evoluat din un cult de inițiere primitiv de origine, probabil Tracică, sau Frigiană, care s-a întins în zona Mediteranei la începutul perioadei clasice și în Hellada.</p>	<p>Bassareus, alt nume a lui Dionisus, [<i>Horatiu. Carmen Saeculare i, 18.11</i>]; [<i>Macrobius. Saturnalia, i, 18.</i>] care, de acord cu explicațiile grecilor, vine din bassara (βασσάρα) or bassaris (βασσαρίς), toga lungă, făcută din piei de vulpe [<i>Dictionar Hesychius</i>], pe care o purta zeul și maenad-iele în Trace, de unde și maenad-iele adesea erau chemate, bassarae or bassarides.</p> <p>“Grecii intoxicați inițiați în extaziile Tracice ale lui Dionisos se clătinău, cu Frigienii vechi închinându-se lui Sabazius, Lidienii posedati de Bassareus, și Cretanii în frenezia lui Zagreus, totți pretinzând, în cupele lor, înțelesul transcendentei vieții.” [<i>Extras din cartea "Heraclitus fragments", by Marry Karr, Introducere.</i>]</p>
--	---

Asta ar confirma numele Basaraba existent încă din sec IX si deci, există posibilitatea de a avea originea de la '*Bassara*', alt nume pentru Dyonisos/Bacus- zeul vinului, si nu de la un nume cuman a lui Basarab, cum se spune! De altfel această regiune este cunoscută încă din antichitate ca mare producătoare de vinuri, cu depozite subterane, ceea ce o califică ca fiind o Tară a lui Bassareus.

- (2) Moldova dintre râul Prut si Nistru (Tyras) este pământ milenar Românesc anexat de Rusia si numit Basarabia după războiul Ruso-Turc (1805-1812) prin pacea dela Bucuresti; unit cu tara Mamă, Romania în 1918, după primul Război Mondial si anexat din nou la Rusia de Stalin in 1940 prin ultimatum, în urma pactului Ribentrof / Molotov. Astăzi este Republica Moldova, stat devenit independent după căderea URSS.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Ocupa%C8%9Bia_sovietic%C4%83_a_Basarabiei_%C8%99i_Bucovinei_de_Nord

Despre numele satului de ciobani (A)Polovragi.

Harta de mai sus a Getiei arată multe si interesante lucruri. La prima vedere este indicată area de extindere în antichitate a populatiei **Traco/Daco/Getae**. Zona Traciei în sud care se întindea în **Macedonia si până în Muntii Pindului** nu este cuprinsă. **Să nu uitam, legendele regelui mitologic Tereus, si cum Seneca numea Muntii Pindului - munți ai Tracilor**, [Seneca, *Hercule Furens* 2], iar Strabon si Pliniu vorbeau de un oras tracic **Bessa în Phocis**.

O remarcă , care ar fi de interes aici, este existența pe această hartă antică, pe lângă multe alte asezări, a satului de ciobani daci, **Polovragi**, la poalele munților **Parâng** în **Oltenia**, marcând astfel existența asezării încă din antichitate. Fiind atit de veche, este posibil ca toponomia locului să aibă legătură cu numele pesterei din localitate **Polo-vragiul**.³ Un argument în favoarea acestei afirmatii ar fi că în antichitate "*cultul lui Apollo era practicat în Grote si în Temple*", iar în mitologia Romană **Apollo, pe lângă multe alte atribuții, o avea si pe cea de - "Apollo Medicus"**.

Aceste argumente se pot vedea în simbolistica monedei Romane imperiale de mai jos, emisă în apropiere de Troia, având pe revers cultul lui Apollo Sminthius (Smintitul), si apar explicit descrise în cartea lui Fritz Graf unde se spune: "Romanii au instituit un cult a lui Apollo Medicus". [‘Apollo’ by Fritz Graf, Ed. Routledge, London si NY, 2009]

- (3) Există unele păreri precum acest cuvânt **vragi** este de origine slavă dar, se pare că nu este asa, deoarece este un cuvnt arhaic tracic însemnând **tămăduitor, vrăjitor, bineânteles** în sensul arhaic- a face minuni. In limbile slave ale vecinilor poate să fi venit din substatul lingvistic sau să fie un împrumut din timpul când slavii au venit în Peninsula Balcanică, însemnând si "sharlatan". Niciodată în concepția bunicilor noștrii sau a locuitorilor din satele românești acest cuvânt, nu a însemnat 'sarlatan'. Nu este cazul să mai amintim ce spunea Platon în *Dialogurile* lui despre practica vracilor Getici, care nu puteau vindeca trupul fără să vindece si sufletul! Când eram copii si mergeam la bunica, în satul Cunesti, Ialomita, bunica credea sincer că ne poate vindeca prin descântece!! 😊

Lângă Polovragi, o altă pesteră numită Pestera Muierii (Muhera în Latină) se află în apropierea satului de oieri vecin Novaci unde, în timpul studențimii, ciobanul Badea Matea, tatăl colegului nostru Ion, era ghid. Ajunsesem acolo în Oltenia într-o aventură cu colegii venind de peste munți din Sibiu, unde făceam practica studentească de vară, trecând peste muntii Cindrelului, Surianului în Valea Frumoasei (ce nume!), Tara Lovistei, Munții Parâng, Obârșa Lotrului, Vârful Latorita, Cabana Rânca, mergând atunci pe poteci ciobănești, astăzi Drumul Transalpina.

Pe moneda de mai jos se poate observa oierul Ordes în fața unei statui a lui Apollo Sminthius (Apolo Smintitul) și o grotă (pesteră) unde se practica acest cult, scena fiind descrisă în Iliada lui Homer, dar simbolismul monedei nu este clar astăzi, din cauza gresitei înțelegeri a cultului.

TREBONIANUS GALLUS		
	<p>Reverse: [COL] AV TROA[D], (Colnia Augusta, Troad).</p> <p><u>Notă Numismatică:</u></p> <p>Oierul Ordes stând spre stânga, apare purtând căciula frigiană (dacică)-pilleus, având în mâna dreaptă toiagul oierului, statuia lui Apollo Sminthius în față, și o cavernă (Pesteră), în dreapta un Taur. Extrem de rar și interesant.</p> <p>Scena descrisă de Homer în Iliada.</p>	 <p>[Wikipedia] Aceiași moneda, mai centrată și detalii mai clare!</p> <p>De remarcat toiagul înconvoiat al oierului. Acest toiag se vedea în secolul 19 la aromânii din Macedonia și Munții Pindului, având un cap de lup, Simbolul Dacic.</p>
<p>Alexandria, Troas mint, c. 3rd Century A.D. Time of Trebonianus Gallus or Valerian I (251-260), Bronze AE 21, BMC Troas p. 13, 41; Bellinger Troy type 20, SNG Canakkale -, Lindgren SNG Tanrikulu -, SNG Cop -, SNGVA -, SNG Hunterian, weight 4.045g, diametru 20.8 mm, die axis 0o. Avers: CO ALEX TRO, bustul TYCHE, stindardul Roman în spate, inscris CO / AV.</p>		

<p style="text-align: center;"><u>TRAJAN DECIUS</u></p> <p style="text-align: center;">Steagul Dacilor pe Columna lui Traian.</p>	<p>Imparat (AD 249-251). AR Antoninianus. Bătut in Roma. RIC IV, pt 3 12(b). Cap cu raze /DACIA, spre dreapta cu caciulă dacică, ținând steagul vertical cu cap de berbec? O eroare a colecționarului, este vorba de faimosul steag Dacic, un cap de lup.</p> <p>Acest symbol Dacic (cap de lup) identifică originea Dacica a ciobanilor Aromâni⁴, Vlachi, secolul XIX din Macedonia si Pind.</p>
--	--

(4) De observant tinuta si imbrăcămintea ciobanului Aromân valach purtând cusma dacică, asemănătoare cu cea a Daciei cu steagul dac de pe moneda lui Traian Decius si de pe Columna Traiană, Roma.

Despre numele țării Lovistei

Zona de care vorbim aici din muntii Daciei este plină de locuri arheologice si toponime Romane din timpul războaielor Daco-Romane (AD 101- 106), si a ocupatiei Romane care a urmat de cca. 170 de ani.

Legiunile Romane au înaintat în Dacia in campaniile lor si pe "**via Alba-Carolina**" (**Valea Oltului**), se crede până la **Tapae**, identificat de unii istorici, probabil, la confluența **Lotrului**¹ **cu râul Olt**, în **Tara Lovistei**, **posibil, Jovistea**² – însemnând "**Tara lui Dumnezeu**" - care se întinde peste înălțimile muntilor **Parâng si Cindrel** acolo unde plouă, tună si fulgeră foarte des. **Joviste** era numele tânărului **Jupiter**, având ca atribut principal fulgerul, cum se poate vedea mai jos pe o moneda republicană!
La poalele muntelui Parâng, pe valea râului Jiu unde începe muntele Retezat se află si orasul **Vulcan**, numit asa de la o altă zeitate Romană, numit Hephæstos la Greci, care apare mai jos ca simbol pe o altă monedă romană republicană.

Zeul suprem al romanilor era **Jupiter**, zis si **Jovis**, iar pe unele inscriptii apare **Joviste**. **Jupiter la romani era acelasi cu Apollo al Thracilor si Grecilor** asa ne spune **Catullus** (Cățelusii) în unul din poemele sale: "Copilul Latonei / înaltul Jove mama ta / Te-a născut sub un pom de

măslin, în Delos” [Catullus, by Aurel Burl with selection of poems translated by Humphrey Clucas, publised 2010].

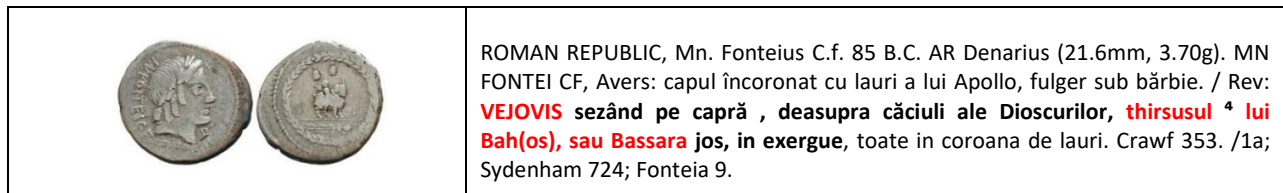
(1) **Lotru, Nume dat posibil de Romani.** Varrus spune că în timpurile vechi soldatii erau chemati ‘**latrones**’ si că acum aceeași nume ‘latrones’ este dat soldatilor fugari care blochează drumurile, stau ascunsi si atacă victimile. [Varrus, “The Lingua Latina”, Book VII 51- 38, pag 317]. Este posibil ca **Dacii** veniti din munți pe valea râului **Lotru** să fi ambuscat armata Romană, si de aici, numele râului.

(2) **Joviste este alt nume dat tânărului Jupiter care apare în unele epigrafe.** In alt caz, au existat dispute între arheologi, cu referire la confundarea literei J cu L pe o înscripție romană. **Asta, ar însemna ”Tara lui Dumnezeu”.** Există alte păreri cum numele **Lovistea** ar fi de origine cumană!?

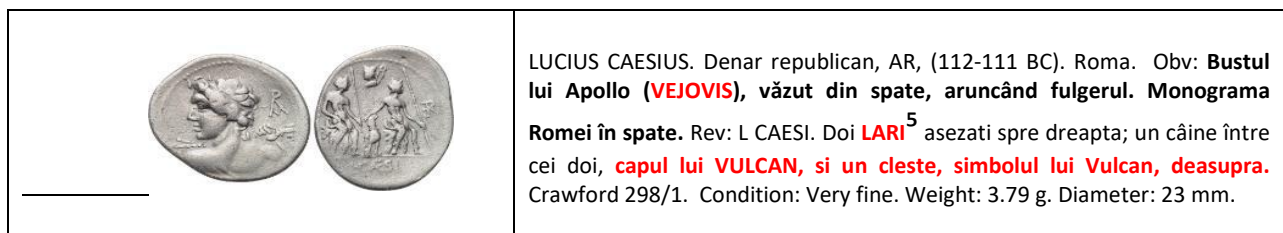
https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%9Aara_Lovi%C8%99te

Pe aversul monedei republicane de mai jos este capul lui Apollo cu un fulger sub bărbie. Pe revers este **VE-JOVIS**, o **zeitate Romană mai puțin cunoscută**, care era celebrată în templul lui **Apollo în Capitoliul Roman unde exista o statuie reprezentînd copilăria lui Jupiter**, despre care se spune că ar fi fost născut pe **Muntele IDA³ din insula Creta** si ar fi fost alăptat de capra numită **Amaltheia**. Deasupra se pot vedea două căciuli ‘**pileus**’, simbolul fraților Divini, **Dioscurii**, simbol totdeauna asimilat cu **Traco/ Dacii**

(3) A nu se confunda cu muntele IDA din apropierea Troiei unde s-a născut zeita Cybele, venerată de Traci, intrată în theogonia Hellenă cu numele de Gea, Gaia (zeită a pământului). **Apare si aici o dualitate interesantă!**

(4) **Tirsusul** era un atribut a lui **Bahos (Bacus)**, o lance învelită cu vita de vie si cu un con de brad in vârful. Pe lângă Cimpulung brazii tineri se numesc **Tîrsi**, [Studii in folclor, Volumes 1-2, Elena Niculiță-Voronca, Bucuresti, 1908]

(5) **Larii**, ca zeitati protectoare, apar des in folclorul arhaic românesc si în diferite forme pe peceti sau blazoanele clădirilor în Bucurestiul interbelic. Doi îngerasi înaripati, fată in fată, între ei o floare, sustinând blazonul si suflînd într-un corn sau trompetă. [Studii de folclor de Elena Niculita Voronca, Vol 1, Cap5.5, Bucuresti 1908].

Mitul Dochiei al țăranilor români și Numele de Cappadocia, Anatolia, posibil o legătură cu origini preistorice

Herodotus arată că în timpul revoltei Ioniene ca. 499 BC, Cappadocienii din Anatolia ocupau regiunea dintre Munții Taurus până în vecinătatea Pontului Euxin. Cel mai vechi record al numelui **Cappadocia**, anticul grec **Kappadokya**, clasicul Syriac **Kapudokia**, de la vechiul Persan **Katpatuka**, Hittitul **Katapeda**, datează de la sfîrșitul secolului 6 BC, când apare în inscripția trilingvă a celor doi împărați Achaemenizi, **Darius cel Mare și Xerex I**, ca una din țările (Persiana veche **dahyu**- pentru țară). În această listă a țărilor, numele vechi person este **Katpatuka**, și a fost propus de specialiști cum **Kat-patuka** vine din limba **Luwiana**, însemnând "Țara de jos" [*Coindoz M. Arhiologia / Prehistoire et archeologie nr. 241, 1988, pp 48-59*]. După alte surse ar însemna în limba persană "Land of Beautiful Horses".

Deoarece această toponomie a Cappadociei este puțin argumentată și asumată, să încercăm să privim din altă perspectivă. **Capa, capae** este un substantiv latin însemnând: 1. **capa**, pelerină (hooded cloak); 2. **Cassock**,⁶ **cape** or **mantle**. [*Sursa: C.H. Beeson, "A Primer of Medieval Latin" 1925*]; făcând o legătură logică, **Cappadocia** ar însemna **Capa Dociei** or **Cojocul Dociei**, în limba română.

(6) *The Cassock*, numit și sutană, este o îmbrăcăminte a clericilor în Biserica Orientală, Ortodoxă, Catolică și unele denominații Protestante Anglicane și Luterane. Numele deriva din antichitatea clasică de la tunica care în Roma antică era purtată sub toga and chiton. [C.H. Beeson]. Cuvîntul *Cassock* este ca formă și semantic același cu îmbrăcămîntea ciobanilor Români, *Cojoc*.

În foarte multe legende românești personajul mitologic **Dochia** este asociată mereu cu **Cojoacele** ei, de unde apare sintagma "**Cojocul sau Cojoacele Dochiei**", deci **Tunica sau Capa Dochiei**. Astfel putem face legătura între '**Cojocul Dochiei**' din miturile Daciei și '**Capa Dociei**' din **Cappadocia**.

Povestile și legendele din folclorul românesc cu "**Dochia și cele nouă cojoace**" încep cu sintagma "*A fost odată, că dacă nu ar fi fost nu s-ar fi povestit*". A fost **Dochia o fată de împărat**, o **simplă ciobăniță**, sau o **babă afurisită**? Nu știm! De la legendă la istorie, sau din mitologie în tradiție, Dochia a lăsat multe obiceiuri și tradiții pe care țăranii români le practică și în zilele noastre.

După o legendă culeasă în satele românești de scriitorul Gheorghe Asachi în 1838, **Dochia** era fîca regelui Dacilor, **Decebalus**. Legende din zona munților Ceahlau, din Bucovina și din alte părți arată că fiind urmărită de regi invadatori, Dochia fuge, **și leapădând de cele nouă cojoace** ajunge pe virf de munte unde este transformată de frig într-o **stană de piatră**. În altă poveste **Dochia este o "babă răutăcioasă"** care, crezând că a venit primăvara **se leapadă de cele nouă cojoace** și ajungând pe munte cu oile sale este prinsă de un viscol, care a făcut-o **stană de piatră**.

Probabil, de la mitul Dochiei, stîncile erodate de vînt din masivul munților Bucegi sunt numite **Babele**, și de la Dochia a venit și tradiția ca primele **nouă (9) zile din martie**, când vremea este de obicei

capricioasă, să fie numite **babe**. De menționat cele ‘**nouă cojoace**’, **nouă zile** din Martie, unde **cifra nouă (9)** apare ca un patern comun care, fără nicio legătură, corespunde cu numărul muzelor, despre care istoricii spuneau că erau de origine tracică.

Babele (Old ladies), stâncile erodate de vânt în Muntii Bucegi, România

Piatra Dochiei, Muntele Ceahlau, România

Aparent, sunt multe asumări derivate din realități istorice ale Cappadociei menționate în scrierile clasicilor, dar și multe coincidențe n legătură cu triburi tracice: triburi antice în muntii Cappadociei, Cataonia, Comana, asimilate de localnici ca fiind *păstori Daci* și menționați de Strabon ca martor ocular, fiind servanți ai lui *Apollo*, ai templelor *Dacic si ai zeitei MA*, identificată cu *Cybele sau Enio*, consoarta zeului *trac Ares*; numele muntilor *Taurus* care ar veni de la zeița *Diana Tauropolis*, numele așezării *Comana* venind de la “*o coamă de păr a Dianei*”, cum spunea Strabon, sau posibil să fie de origină tracică; existența *pelasgilor/ tracilor* din Troad care erau menționați de Homer ca vecini cu ‘*Cilices*’, de unde ar putea veni numele de ‘*Cilicia Tracheia*’.

ARIARATHES III OF CAPPADOCIA, TYANA

(ca. 230-220 BC) AE (bronze), **TYANA MINT**, GODDESS 'Ma' IN CHARIOT DRAWN BY TWO SPHINXES (LIONS?), very rare, Bronze (AE, 4.87g, 18mm), Simonetta (1977) 4, SNG von Aulock 6258, HGC 801 (R2). Av.: Phrygian head (Dacian!) Pileus. Rv.: ΒΑΣΙΛΕΥΣ - ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. / T - Y, Goddess with Raised Left Hand and with a scepter in his right hand. Very rare.

Enyo, Goddess of War [Homer, Iliad 5.333], *Ma* a fost zeita locală în **Comana, Cappadocia**, **zeita Phrygiană Kybele, (Cybele Roman), mama zeilor, condamnată de Apollo, spune legenda, sa ramină o femeie btrînă.** Considerată o zeită Anatoliană (Traciană!) a fost introdusă în cultura Romană în timpul celui de al doilea Punic War (3rd century BC). Romanii au identificat-o cu **Enyo, Bellona**. **Enyo, Greek: Ένωώ, în traducere ‘războinică’, a fost zeita războiului și a distrugerii în mitologia Greacă, consoarta lui Ares, zeul tracic ai războiului, care apare în epica lui Homer! Ea este identificată ca sora a lui Zeus and Hera.** [Quintus Smyrnaeus, *Fall of Troy*, 8.424]. (de notat dualitatea originii!)

Existând atâtea relatări istorice sugerând legături tracice, ne putem aventura mai departe și să propunem o altă etiologie că și numele regiunii Cappadocia ar putea fi de origine Daco/Tracică, având în vedere coincidențele cu miturile Babei Dochia și cojoacele ei din Dacia. Acest lucru ar fi fost posibil numai dacă mitul Dochiei, perpetuat în folclorul Românilor, să fi avut origini preistorice, și posibil dus în Cappadocia după războiul Troian de triburi Daco/Trace menționate de Strabon ca existente la Troia și în jurul Helespontului.

În aceste condiții, este posibil ca în preistorie, '*ráutációasa Baba Dochia*' din legendele țăranilor români să fi fost aceeași cu *Marea Mamá*, așa cum este posibil ca și în *Cappa(docia)*, *Docia* să fi fost Zeița anatoliană *MA (Cybele)* născută la Muntele Ida, care, așa cum spunea legenda Hellenică, a fost condamnată de *Apollo* să rămână *o femeie bătrână, o Babá, și* despre care Heraclitus spunea că era o '*dojenitoare*'. Ea era principala divinitate locală venerată de către **Dacii** din **Comana** în timpul lui Strabon și asimilată de Romani cu **Enio, Belona**, zeița războiului, soartă a **Zeului trac Ares**.